

 Frimærkesamleren
The Danish Stamp Collector

Nr. 3 · April 2014 · 72. Årgang

Det perforerede frimærke

1. Verdenskrig 100 år

Automatcafeerne

Zeppeliner i krig

Påskeopstanden

Norden ved havet III, Skibe

POST Greenland udgav den 17. marts 2014 tredje og sidste del af den fælles nordiske serie „Norden ved havet“, der begyndte i 2010. Frimærkerne fås i helark og miniark. Yderligere er udkommet samtlige miniark fra de nordiske lande i en fælles souvenirmappe.

POST Greenlands bidrag til dette års nordiske fællesudgivelse består af to frimærker med motiver af Miki Jacobsen. Han har ladet sig inspirere af vores unikke, barske og vidtstrakte land og fraværet af et vejsystem imellem vore byer og bygder. Det betyder, at besøg af et fragtskib fra Royal Arctic Line eller et passagerskib fra Arctic Umiaq Line aldrig går ubemærket hen. Nordenfrimærkerne afspejler både glæden, men også nysgerrigheden ved et skibs ankomst i den kolde arktiske vinter.

72. årgang - Nr. 3 - april 2014

Frimærkesamleren udkommer med 6 numre årligt, i månederne februar, marts, april, september, oktober og november.

Redaktion: Anders L. Petersen og Thomas Petersen.

Mail: redaktion@frimærkesamleren.dk.

Årsabonnement:

Danmark, basis..... kr. 250,-

Danmark inkl. 3 petitannoncer ... kr. 325,-

Nordiske lande, basis..... kr. 300,-

Betaling: Jyske Bank

Reg. nr. 5023 kontonr. 0001034765

Adresseændringer mv. meddeles til:

Bogholderiet, Poppel Allé 35, 3500 Værløse.

Tlf. 44 44 34 12 – mail: fp@fpstamps.dk

Copyright:

Artikler publiceret i Frimærkesamleren er forfatterens og Frimærkesamlerens ejendom. Gengivelse af artikler i trykte eller elektroniske medier må kun ske med redaktionens skriftlige tilladelse.

Artikler, beretninger og redegørelser i bladet står for de enkelte forfatters egen regning og er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller foreningens mening.

ISSN 0016-1438

Produktion:

npc.grafikom,

Skallegårdsvej 8, 4700 Næstved.

Tlf. 27 88 10 80. Mail: bej@grafikom.dk

www.npc.grafikom.dk

Kære læser

Så er fuglene begyndt at synge, forårsblomster pibler op, og træerne forbereder sig på at springe ud, hvilket betyder, at frimærkesæsonen synger på sidste vers, da mange samlere reducerer frimærkeaktiviteterne frem til sæsonstarten i september. Det betyder naturligvis ikke, at auktioner m.m. stopper, der er blot færre, der byder i sommerperioden, hvilket i nogle tilfælde betyder, at man kan erhverve objekter til en lidt lavere pris end normalt. Nu talen er faldet på priser, så må man konstatere, at priserne på de virkeligt store objekter (dem med 6-cifrede hammerslagspriser), sandelig ikke er blevet billigere, snarere synes jeg, der er en svagt stigende tendens. Derimod må man nok se i øjnene, at mere almindeligt materiale viser svagt faldende priser. Det skal selvfølgelig ikke få samlerne til straks at forsøge at skaffe sig af med deres samlinger, "vi" samler jo ikke på grund af værdien, men for at få de oplevelser der følger med, når man samler på frimærker.

Nogle samlere har mange samleområder, andre kun et enkelt eller et par stykker, men uanset om man tilhører den ene eller anden gruppe vil jeg opfordre alle til at tænke på, om det ikke kunne være sjovt at udvide med et lille nyt område. Jeg vil da gerne komme med et par forslag: Der findes adskillige eksotiske øriger rundt omkring på jorden, der har ført en konservativ udgivelsespolitik, hvilket betyder, at der ikke er udgivet flere tusinde mærker, så området bliver uoverskueligt. Man kan da også vælge blot at samle f.eks. 50 års udgivelser fra det pågældende område, hvilket naturligvis også kan anvendes på større lande med mange udgivelser. Men uanset hvad man beslutter sig til, så brug lige sommeren på at overveje om det ikke kunne være sjovt med et "lille" nyt område.

Afslutningsvis vil jeg benytte lejligheden til at sige tak for mange positive kommentarer fra læserne, og ønske alle læsere, forfattere og annoncører en rigtig god sommer og på gensyn i slutningen af august.

Med venlig hilsen
Johnny Speich

VF

www

auktion

vf-auktion.dk

- Online auktioner

- Gratis auktionskatalog

- Over 10000 lots hver måned

Haydnsvej 2, 4. sal DK - 2450 København SV
Tlf. (+45) 36 16 00 84 - auktion@vf-auktion.dk

De danske frimærkeklubbers udstillinger

Af Bruno Nørdam, Randers Filatelistklub

1970

Frimærkeudstilling i "Den Gamle By" i Aarhus.

Sted: Åbenråhuset i "Den gamle By" i Aarhus.

Anledning: Aarhus Festuge 1970.

Tidsrum: 5. – 13. september 1970.

De post- og telegrafhistoriske samlinger i Aarhus arrangerede for første gang en lille udstilling med uddrag af sine frimærkesamlingerne. Der kom næsten 4.300 besøgende.

Jubilæumsudstilling i Aalborg

Sted: "Odd Fellow Palæet",

Boulevarden 20, Aalborg.

Tidsrum: 12. – 13. september 1970.

Arrangør: Aalborg-Nørresundby Frimærkeklub.

Anledning: Klubbens 25 års jubilæum og D.F.U.'s årsmøde.

Særstempel

Ill. 1 - Særstempel.

Særstemplet blev anvendt på begge udstillingsdage med hver sin dato. Det har i midten Aalborg-Nørresundby Frimærkeklubs bomærke omgivet af datoen og i randen teksten "ÅLBORG / 25 ÅRS-JUBL.".

Særkonvolut

Prisen for konvolutten var 50 øre. Den viser de gamle handelshuse ved Østerå inden overdækningen af strækningen Nytorv-Havnen.

Ill. 2 - Særkonvolut.

Reproduktion

En reproduktion af motivet på særkonvolutten i størrelsen 36 x 27 cm, frameret med de to nyeste Røde Kors frimærker og afstemplet med udstillingsstemplet, kostede 10 kr. Ved forudbestilling og forudbetaling var prisen 11 kroner.

Katalog

Ill. 3 - Katalog.

Kataloget er på 8 sider. Der er en kort artikel om, hvorfor man skal samle frimærker og en artikel af Verner Svendsen om "Postsegl på bankobreve---".

Udstilling i Landskrona

Sted: Konsthallen, Landskrona.

Tidsrum: 1. – 10. oktober 1970.

Arrangør: Ørestads Frimærkeforeninger.

Anledning: Propagandaudstilling.

Ørestads Frimærkeforeninger var en sammenslutning af Østerbro Frimærkeklub (København), Amagerland Frimærke Forening (Kastrup), Landskrona Frimærkebytteforening og Samlerforeningen Vattenmärket, Malmø. De afholdt en vidtspændende udstilling lige fra juniorsamlinger til en samling, der var vurderet til over 1 million kroner. Der var deltagere fra Sverige, Danmark og Grønland. Det svenske postmuseum fremviste den "Sundstedske samling". For første gang deltog det danske og grønlandske postvæsen med en stand i udlandet.

Der blev fremstillet et særstempel og en særkonvolut. Kataloget, der kostede 3 kroner inklusive entreen, indeholder en udstillerlise og artikler.

Særstempel

Ill. 4 - Særstempel.

I midten af stemplet ses en silhuet af skulpturen "Västanvinden", der er udført af Anders Olsson og opstillet i 1929 på rådhuset i Landskrona. Oven over silhuetten ses datoen og "ØRESTADS" og i randen "LANDSKRONA / FRIMÄRKS-FÖRENINGAR". Stemplet blev anvendt på alle udstillingsdage med hver sin dato.

Særkonvolut

Ill. 5 - Særkonvolut.

På særkonvolutten er der gengivet et kort med angivelse af de fire deltagende frimærkeklubber.

Jubilæumsudstilling i Ringe

Sted: Ringe Hotel, Ringe.
Tidsrum: 17. – 18. oktober 1970.
Arrangør: Ringe Frimærkeklub.
Anledning: Klubbens 5 års jubilæum.

Klubben fejrede sit 5 års jubilæum med en udstilling og med byttedage med mottoet "Tag til Midtfn og byt". Samlere fra Brunsbüttel, der ligger 70 kilometer nordvest for Hamburg, fra Winterhude-Alsterdorf ved Hamburg og fra Ringe deltog hver med 3 samlinger i en særskilt konkurrence. Samlingerne på mellem 24 og 36 plancher blev bedømt efter opsætning og almindeligt indtryk, mærkernes kvalitet og filatelistisk viden. Den bedste klub modtog en vandrepokal. I alt udstilledes ca. 1.800 plancher med motiv-, katalog- og specialsamlinger.

Katalog

Kataloget på 28 sider har en artikel om at samle motiver og en artikel af Stig Andersen om opsætning af frimærker.

Propagandaudstilling i Svogerslev

Sted: Gevninge Forsamlingshus, Svogerslev.
Tidsrum: 31. oktober – 1. november 1970.
Arrangør: Svogerslev og Omegns Filatelistklub.
Anledning: Propagandaudstilling.

Den kun 4 år gamle klub afholdt en udstilling dels for at vise, hvad medlemmerne af en ganske almindelig klub formåede at udstille, og dels for at gøre et fremstød for filateli og få folk til at melde sig ind i en klub. Juniorerne deltog med 7 og seniorerne med 53 eksponater.

Katalog

Ill. 6 - Katalog.

Kataloget på 12 sider indeholder foruden udstillerlisten en artikel af Stig Andersen med overskriften "Hvad er det hele værd?".

Frimærkets Dag 1970

Jysk Filatelistklub i Aarhus påtog sig at arrangere Frimærkets Dag 1970. Klubben fejrede samtidig sit 50 års jubilæum. Udstillingen, der fik mottoet "Sådan kan man også samle", fandt sted den 7. og 8. november 1970 i Kongreshuset, Amaliegade i Aarhus. Frimærkets dag var den 8. november 1970. Klubbens medlemmer udstillede ca. 3000 ark med materiale, der ikke tidligere havde været udstillet. Ønsket var at vise bredden af medlemmernes samlinger, vel vidende at disse samlinger ikke havde en chance for at blive vist på større udstillinger. Der var ingen krav til opsætningen og ingen bedømmelse. En af attraktioner var en Danmarkssamling stykket sammen af materiale fra flere samlinger, det være sig katalogsamlinger, specialsamlinger, samlinger af breve, nummerstempler, maskinstempler, stjernestempler m.m. Der blev udstillet landesamlinger fra næsten alle verdensdele, motivsamlinger, julemærker og fredsmærker.

Postmuseet viste dets store Slesvig-samling i anledning af 50 året for Genforeningen og udkast og prøve-tryk af Thorvaldsen frimærkerne fra 1938. Fra "Post- og telegrafhistoriske Samlinger" i Aarhus lånte klubben Aarhus Bypost og danske helsager. Indbudte samlere bidrog med klassisk Venezuela, "13 kendte datoer fra Krigen 1940-45" og jernbanemærker fra østjyske privatbaner.

Billet

Ill. 6 - Katalog.

Som det fremgår af billetten, kostede et partoutkort 3 kroner.

Særstempel

I midten af det officielle særstempel ses "8 NOVEMBER / 1970 / Frimærkets

Ill. 7 - Særstempel.

/ dag" og i randen "ÅRHUS C. / JYSK FILATELIST KLUB 1920-1970". Stemplet blev kun anvendt den 8. november 1970. Stemplet er designet af Karlo Lindskog fra Odense Filatelistklub.

Særkonvolut

Ill. 8 - Særkonvolut.

Særkonvolutten viser en tegning af Mogens Bøggilds skulptur "Grisebrønden" eller "Ceres Brønden", som den rettelig hedder, foran Aarhus Rådhus. Konvolutten kostede 1 krone. Udenbys samlere kunne erhverve konvolutten, frankeret med Frimærkets Dags frimærke fra 1964, mod indbetaling af 1,75 kroner. Oplaget er på 8.000 stk.

Katalog

Prisen for det 44 sider store katalog var

Ill. 9 - Katalog

3 kroner. Kataloget indeholder følgende artikler:

-"Sådan kan man også samle" af Udstillingskomiteen.

-"Om private påtryk på danske postfrimærker" af Nils Schou.

-"Litteraturoversigt om dansk filateli" af Arne Pedersen.

-"30 øre Thorvaldsen 1938 stålstiksvarianter" af Uffe Munch-Andersen, formand for klubben.

Af Leif Ørmdorf

Perfins / Det perforerede frimærke

En niche i dansk posthistorie

Af Jan Krolak

Som oftest, når frimærkesamlere mødes, lyder spørgsmålet: ”Hvad samler du på?” ”Joh, jeg samler på perforerede frimærker, de såkaldte perfins”. ”Nåh, mærker med huller i. Åh, jo dem kender jeg godt. Sig mig, er det ikke ødelagte mærker?” ”Joh, den synsvinkel kan man naturligvis godt vælge at se det fra, meen, næ næ, absolut ikke, på ingen måde, det er, uden at forklejne andre samlerområder inden for frimærkeverdenen, et helt utroligt spændende område inden for dansk posthistorie med mange facetter såsom firmahistorien, den historiske del af området, - eksempelvis, - hvad er det for et firma? - hvornår blev det etableret? - hvor længe eksisterede det? Eksisterer det endnu? - hvad har det fremstillet? Hvorfor, er spørgsmål, man kan stille sig selv, har firmaer, offentlige myndigheder og institutioner valgt at perforere deres frimærker, og for manges vedkommende også deres jernbanemærker, deres julemærker, deres stempelmærker og deres etc. Etc? Så som du nok kan forstå, er det et godt og spændende samleområde, denne niche i dansk posthistorie. Nå du, det var hyggeligt at tale med dig”. Samtalen slutter.

Efter dette lille intermezzo blændes der op herfra. Først med en lille introduktion til hvad perfins er for en størrelse, - hvad navnet / benævnelsen / udtrykket perfin egentlig dækker over. Dernæst den historiske del om, hvor og hvornår det at perforere frimærker startede, og ikke mindst hvem der startede dette spændende samleområde. God fornøjelse!

Introduktion

Navnet / benævnelsen / udtrykket perfin, perfins dækker kort og godt over de initialer (bogstaver), cifre (tal) figurer (logo), som firmaer, offentlige myndigheder, institutioner og andre, fra 1876 til nutiden, har perforeret i deres frimærker, bypostmærker, cinderellamærker, gebyrmærker, helsager, jernbanemærker, julemærker, stempelmærker, fakturstempelmærker og opgørelsesstempelmærker. Stempelmærker fra Norge og Sverige er også perforeret med danske perfins. Der anvendtes en perforator (Se Figur 1) udstyret med et eller flere nålesæt, der fungerede ved, at man trykkede ned på et håndtag, hvorved nålene i nålesættet, efter at man havde indsat frimærkerne i matricen, blev presset ned igennem frimærkerne, så nålene dannede de ønskede initialer (bogstaver), cifre (tal) figurer (logo) i disse. Dette blev gjort for at beskytte mod tyverier fra de ansattes side, altså en form for tyveriforsikring.

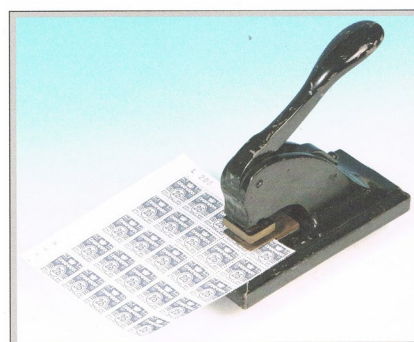
Selve navnet / benævnelsen / udtrykket perfin er et konstrueret ord, der er sam-

menst af de engelske ord PERF orated og IN itials = PERF + IN = Perfin.

Navnet perfin blev officielt opfundet af en amerikaner ved navn Hallock Card fra New York i 1943, der brugte det til at beskrive perforerede initialer på frimærker.

I England brugte man tidligere navnet S.P.I.F.S, forkortelsen for Stamps Perforated with Initials of Firms and Societies, opfundet af den engelske frimærkesamler Charles Bein i 1944.

Kilde.: www.philatel2.com / jubilee/id166.htm Perfins – Philatel2.com philatel2

Ill. 1 - 1-sæts perforator til perforering af frimærker etc.

Den historiske del

Historien om det perforerede frimærke / Perfin / Perfins

Frimærkesamlere verden over og ligeså samlere af perfins har meget at takke England for.

Ser man tilbage i tiden, så har England på to vigtige områder været et foregangsland. Det var ikke alene det første land i verden der, på initiativ af Rowland Hill, frimærkets fader, indførte brugen af frimærker, i dag et verdensomspændende

samleområde, det var også det første land i verden, hvis postvæsen, G.P.O. General Post Office, gav tilladelse til at indføre brugen af perforeringer i frimærkerne for at modvirke, at ansatte skulle kunne stjæle af frimærkebeholdningen i firmaer og myndigheder.

Begyndelsen

Det perforerede frimærkes historie tager sit udgangspunkt i London i september måned i året 1858, hvor en driftig forretningsmand med stor mekanisk snilde, Mr. Joseph Sloper, ansøger og får patent på en perforeringsmaskine til brug for banker og andre som en sikker metode til annullering af deres checks og dokumenter etc.

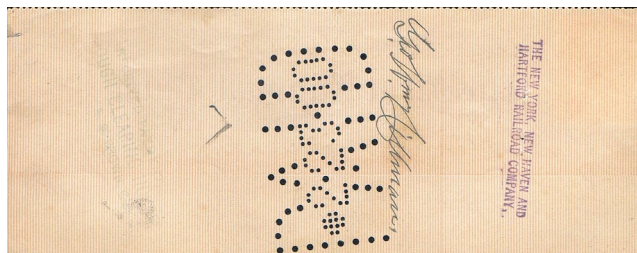
Dette skete med perforeringen ”Cancelled” eller ”Paid” og eventuelt en dato. Se figur 2.

Idéen om at bruge perforeringsmaskinen til perforering af frimærker var end-

Ill. 2 - Joseph Sloper, den perforerede frimærkes fader.

nu ikke undfanget og lå slumrende hen, og der skulle gå ti år mere, før dette skete.

Ill. 3 - Eksempel på perforering af check med PAID og en dato.

Forfatteren John S. Nelson skriver i sin bog "The Handbook Of British Perfins" fra 1967. Citat: *Inden indførelsen af postanvisninger blev frimærker ofte brugt som betalingsmiddel ved forsendelse af post og kunne på alle postkontorer veksles til rede penge mod en provision på 2½ % (minimum ½d), hvis frimærkerne var parstykker eller større partier. Denne mulighed var fristende for uærlige medarbejdere og dårligt betalte kontorbud, og derfor søgte firmaer og myndigheder en måde til at imødegå sådanne tab.* Citat slut.

Det første initiativ

Det første initiativ til perforering af frimærkerne kom fra et firma ved navn Copestakes, Moore, Crampton & Co. 5, Bow Churchyard, London E.C., der, efter et tyveri af frimærker fra én af de ansattes side i firmaets Plymouth afdeling den 23. oktober 1867, indsender en ansøgning den 2. januar 1868 til G.P.O. General Post Office, hvori firmaet beder om tilladelse til at perforere deres frimærker med initialerne S.C. tilhørende seniorindehaveren, Hr. Sampson Copestake.

Med som prøve er vedlagt frimærker perforeret med initialerne S.C., leveret til firmaet af Joseph Sloper. Ansøgningen afvises imidlertid med den begrundelse, at perforeringer i frimærker kan skjule afstemplingen og derved gøre frimærkerne brugbare igen.

Dette kommer naturligvis til Joseph Slopers kendskab, og som den driftige forretningsmand han er, kontakter han General Post Office for at protestere over afgørelsen, som han finder uacceptabel. Dette medfører et møde med Generaldirektøren og hans embedsmænd i St. Martin le Grand den 12. februar 1868 (St. Martin Le Grand er navnet på en gade i City of London). På dette møde fremviser Joseph Sloper sit perforeringssystem til perforering af frimærker, og skønt generaldirektøren og embedsmændene kun udviser en forstående interesse, giver de dog Joseph Sloper det indtryk, at de egentlig ikke har noget imod perforering af frimærker. Dette meddeler Joseph Sloper Copestakes.

Joseph Sloper havde imidlertid ikke den nødvendige skriftlige tilladelse, og den 15. februar 1868 skriver han til generaldirektøren for at opnå denne. I brevet skriver han, at Copestakes og mange andre store firmaer, der var meget interesserede i at bruge hans system, var tilfredse med, at han havde fået tilladelsen. Ved brevet modtagelse indser generaldirektøren, at Joseph Sloper må have misforstået afgørelsen på det første møde den 12. februar 1868, og beder ham derfor om at komme til et nyt møde den 24. februar 1868, hvor en postfuldmægtig, Mr. Rodie Parkhurst, fremlægger den officielle holdning, således at denne ikke kan misforstås.

Tre dage senere, den 27. februar 1868, skriver Joseph Sloper, at han efter samtalen med Mr. Rodie Parkhurst forstår, at han åbenbart ikke har tilladelse til at benytte sit perforeringssystem til perforering af frimærker, sådan som han har opfattet det. I brevet gør han opmærksom på, at mange af de store ledende firmaer og offentlige virksomheder til ham har oplyst, at det for dem er det bedste system til at forebygge tyverier af deres frimærker. I brevet udbeder han sig et svar på, om han kan få denne tilladelse, således at han kan forsikre sine mange kunder om, at postvæsenet ikke har noget imod brugen af perforerede frimærker.

Vedlagt brevet er en artikel fra avisen Manchester Examiner fra den 21. februar, som handler om en købmand, John Howarth, som har modtaget 7820 frimærker til en værdi af 35£ 19sh og 2d fra bude og kontorister som betaling for brød og ost, vel vidende at frimærkerne var stjålne. For denne forseelse fik købmand John Howarth 5 års fængsel.

Efter modtagelsen af dette brev kom G.P.O. til den erkendelse, at Joseph Sloper ikke sådan uden videre ville lade sig afvise, og derfor nedsattes et udvalg til endnu engang at gennemgå ansøgningen. Efter at have gennemgået ansøgningen og hørt de forskellige argumenter for og imod besluttede G.P.O. den 11. marts 1868 at informere Joseph Sloper om, at de intet havde at indvende imod, at hans system blev brugt til at perforere frimærker, og at tilladelsen hertil var blevet ham givet. Dette blev ham meddelt pr. brev den 13. marts 1868 igennem postfuldmægtig Rodie Parkhurst:

General Post Office 13. Marts 1868

Mr. Sloper

Sir,

Generalpostdirektøren har, under hensyntagen til Deres brev af 27. forrige måned, pålagt undertegnede at meddele Dem, at han under de foreliggende omstændigheder ikke vil modsætte sig perforering af frimærker som beskrevet af Dem, for at forebygge tyveri af frimærker.

Med højagtelse

R. PARKHURST.

Med den opnåede tilladelse var Joseph Sloper nu, både i kraft af sit patent på sin perforeringsmaskine og den opnåede tilladelse, alene på det engelske marked i tre år frem, til den 31. august 1872.

Efter tilladelsen og patentets udløb den 31. august 1872, bredte systemet sig meget hurtigt ud over Englands grænser. Således til Belgien, Danmark, Frankrig, Schweiz og Tyskland i 1876 og til det Østrig-ungarske monarki i 1877, for blot at nævne nogle enkelte lande.

Kilder i uddrag: "Historien om Joseph Sloper", The Handbook Of British Perfins fra 1967, af forfatteren John S. Nelson samt fra The Perfin Society 2. udgave 1983, genoptrykt 1984. Security Endossement & Society of Great Britain, hvorfra uddrag til denne artikel, historien om det perforerede frimærke, er hentet.

Kilde: Billede af Joseph Sloper bragt med tilladelse: Sophia Brothers Image Executive Science & Society Picture Library, Science Museum Group Enterprises Ltd, Science Museum Group Exhibition Road London London SW7 2DD.

Fortsættes næste nummer...

Automatcafeerne

Af Leif Ørndorf

Det var den entreprenante tyske forretningsmand Ludwig Stollwerck (1857-1922), der under en rejse til USA i 1886 oplevede de første møntautomater; og blev fascineret af ideen om at producere og sælge disse automater.

Ill. 1 - Postkort fra 1898. Automatcafeen i Hotel Strebl i München var en af de utallige automatcafeer, der dukkede op i Tyskland i årene efter premieren i 1896.

Sammen med ingeniør Max Sielaff (1860-1929) fra Berlin, og iværksætteren og opfinderen Theodor Bergmann fra Gaggenau (1850-1931), udviklede Ludwig Stollwerck så automaten "Mercury" med det patenterede Max Sielaff møntindkast. Automaterne blev i starten kun anvendt til at sælge chokolade; men i løbet af kort tid kom der en række "Automathaller" i

Ill. 2 - Automatcafe på Broadway i New York. Motivet på postkortet viser en automat med glaslåger.

flere tyske byer, hvor man kunne købe forskellige varer i automaterne.

I 1896 åbnede Stollwerck verdens første automatcafé på Leipziger Straße i Berlin, og herefter spredte konceptet sig hurtigt til resten af verden. Konceptet var ganske enkelt. Gæsten valgte en ret eller andet bag en af de mange glaslåger og puttede en mønt i automaten. Bag væggen arbejdede køkkenet med hele tiden af fylde op i automaterne, så gæsterne til stadighed kunne betjene sig selv.

Hvad er en automatcafe?

Den Store Danske Encyklopædi: Automatcafé (også automatkafé) er en café, hvor salget helt eller delvis foregår via automater.

Automatcafeerne kommer til Danmark

Ill. 3 - Danmarks første automatcafe på Amagertorv 6. På billedudsnittet ses cafeen tydeligt mellem cyklisten og Storkespringvandet.

Den første danske automatcafé blev åbnet af H. N. Holten i 1899 i Matthias Hansens Gård på Amagertorv i København. Her kunne der købes øl, kaffe, te, likører, varme pølser, smørrebrød og kager m.m. ved at putte mønter, ti- og femogtyveører, i en af caféens mange automater.

Automatcafeerne slog blandt andet på, at det nu var lettere og hurtigere at få en hurtig frokost. Det var også dengang, som nu, vigtigt for de mange travle forretningsfolk.

Det skulle hurtigt vise sig at blive et populært koncept. I perioden 1930-1964 var der i København 20 caféer med "Automat" i deres navn. Desuden blev de af mange gæster forhadte drikkepenge afskaffet i automatcafeerne.

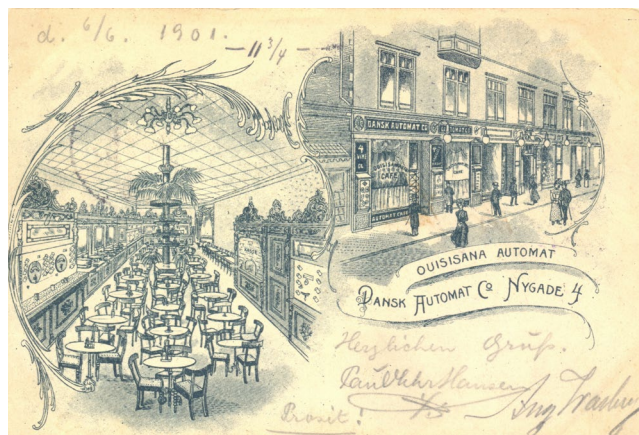
Ill. 4. Jacob Ellehammer (1871-1946) er især kendt for sine flyveforsøg i 1906 på øen Lindholm i Smålandsfarvandet. Men Ellehammer var faktisk en stor opfinder. Han fik i alt 59 dan-

Ill. 4 - Adressebrev 1905 fra Tyskland til Ellehammer.

ske patenter. En af hans opfindelser var en automat til flydende varer, som blev anvendt i de danske automatcaféer.

Ill. 6 og 7. Automatcafeen Nordvest, Frederiksberggade 25 på Strøget i København, åbnede omkring 1905, og lukkede i be-

Ill. 5 - Snart fulgte flere automatcaféer i København. Her postkort fra 1901 med automatcafeen beliggende Nygade 4 på Strøget.

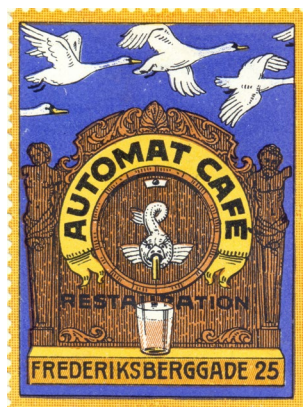
Ill. 6

gyndelsen af 1930'erne. Langs væggen ses automaterne, der havde glasvægge. Mange var dog forargede over, at nogle af gæsterne sad og spiste med overtøj og hat i automatcafeerne.

Ill. 8 Reklamemærkat for automatcafeen Nordvest.

Ill. 7

Ill. 8

Ill. 9

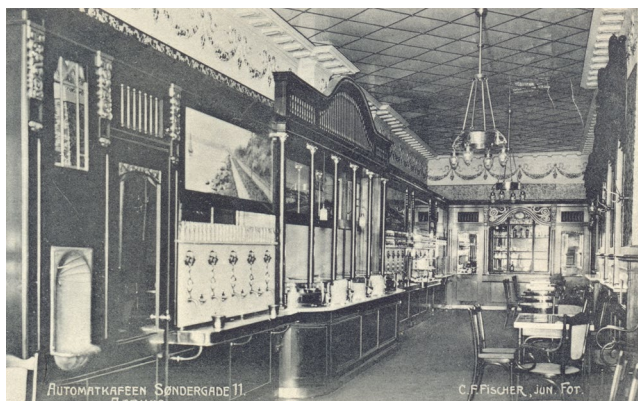
Ill. 10 - Bygningen til højre er "Clemensborg". Her lå den første automatcafé i Aarhus.

Ill. 9 viser et billedudsnit af Fig. 6a. To Prisskilte: "Vanille Is 20 øre" og "Frokostret i dag 35 øre - er færdig og kan serveres st(raks)"

Automatcafeerne kommer til provinsen

Mandag den 23. december 1901 kunne følgende læses i Århus Stiftstidende: "En Automatkafe vil blive startet i "Clemensborg" i Manufakturhandler Klugmanns tidligere Lokaler i Løbet af en Maanedstid. Den oprettes af et lokalt Aktieselskab med en Kapital paa 30.000 Kr."

Efterfølgende kom der flere automatcafeer i Aarhus. Cafe Brahe på Søndergade 11 blev i 1908 afløst af en automatcafe, der fungerede som sådan indtil 1928 (Ill. 11).

Ill. 11.

Ill. 12.

Raadhus Automaten lå på Vestegade 15 i Odense (Ill. 12). Tidligere hed det Odense Automatkafe, og havde til huse i Vestergade 34. I 1914 flyttede cafeen til Vestergade 15, og her fortsatte den indtil først i 1920'erne.

Anti-Automat Cafeerne

Ill. 13 a+b. Fasankroen på Nordre Fasanvej 32 var en såkaldt "Anti-Automat Cafe". Fasankroen ligger stadig på adressen. Det var ikke ualmindeligt at se "Anti-Automatcafeerne" rekla-

Ill. 13a.

Ill. 13b.

mere med "Ingen Drikkepenge" a la "Automatcafeerne".

Mange af de traditionelle og billige caféer med betjening tog kampen op mod automatcaféernes udbredelse. Udtrykket "anti-automat" eller "anti-automatkafe" blev oftest anvendt for disse cafeer.

Ill. 14. Postkort fra 1938. Automatcafeen "Automaten" på Vesterbrogade 2 B i København. På adressesiden reklamerer stedet med at være "Københavns mest moderne Restaurant". Automaten var en af de sidste automatcafeer i København.

Ill. 14.

Cafeterierne afløser automatcafeerne

De sidste automatcafeer forsvandt i løbet af 1950'erne. Efterfølgende overtog det delvist betjeningsløse cafeteria de tilbageværende automatcafeers funktioner.

Som et kuriosum kan nævnes, at ordet automatcafe stadig anvendes, selv om det forsvandt fra den danske retskrivningsordbog i 2001. I 2011 blev der åbnet en automatcafe på Amager Hospital.

Smørrebrødsautomaterne var noget helt andet

Flere jeg har talt med, har haft den opfattelse, at de langt senere opståede smørrebrødsautomater havde noget med automatcafeer at gøre, men dette er ikke tilfældet.

Ill. 15 - Annonce for smørrebrødsautomat i Skanderborg Amts Avis 1951.

Den første automatcafé

Københavnervliv 1899 om Den første Automat-Cafe: "Det et af Tidens Tegn, at man nu ogsaa kan spise pr. Automat. I det tomme Stuelokale i Hafnias prægtige Renaissance-Ejendom, Dyvekes Gaard *), paa Amagertorv har Hr. H. N. Holten indrettet en saadan Automatcafe, den første i sin Slags her i Byen. Ved at lægge en Tiøre eller en Femogtyveøre i en af de mange Automater faar man Øl, Kaffe, Te, Likører, varme Pølser, Smørrebrød og Kager serveret - d. v. s. serveret automatisk uden Opvartere som Mellemlid og altsaa ogsaa uden Drikkepenge. Et saadant Automat-Maaltid er ikke blot historisk og pikant at give sig i Lag med, men det rummer, som man vil forstaa, mange Behageligheder. Denne nye Form for "Bord dæk dig" sparer Tid og Penge for den travle Forretningsmand, som her hurtigt og bekvemt kan faa ekspederet sin Frokost."

*) Matthias Hansens gård bliver af og til fejlagtigt benævnt som Dyvekes Gård.

Ring gerne på tlf. 20999520, så vi kan aftale en uforpligtende vurdering.

Fugler, Europa Cept,
Røde Kors, Nobel, Sopp,
Orkideer, Tog,
OL, VM i fotball, og Luftfart:
Alle inntil 80% rabatt.
Opphørssalg med 90% rabatt
med følgende motiver:
Dyr, Romfart, Blomster,
Musikk, Sport, Biler,
Skip, Maleri
Abonnement 255 land
+ 87 motiv.

post@follofrimerkehandel.com -
www.follofrimerkehandel.com

*Perchinnade, og hverninnur
sundlingur soker,
Þing og til er umhverfingunni tilvænt.*

with me Heck, Tlf, 62 83 24 24
E-mail: gta.nys@stamps ck

8. - 9. november

**Se mere på
www.3fff.dk**

**Specialbutik med Europas
største udvalg af samlertilbehør**

Samleren
Rosenørns Allé 42
1970 Frederiksberg C
Tlf. 35 36 82 42
E-mail: samleren@album.dk
www.album.dk

A-Z FRIMÆRKEAUKTIONER

Auktion 2 gange i måneden, med over 1500 lot per gang

Følg med på: www.az-stamps.dk

Gl. Kongevej 70 • 1850 Frederiksberg C

Telefon: 33 31 31 51 • e-mail: info@az-stamps.dk

Færøerne

5 styk Thorshavn forsendelser

Af Kim Widen

I mine gemmer med danske forsendelser og formularer, hvor frimærkerne er stemplet med kontor og linjestempler, gemmer der sig fem små guldorn fra Færøerne, et porto brev, tre forsendelser med enkeltporto og en debetseddel, alle med forskellige kontorstempler fra Thorshavn. Færøerne er, med udtagelse af de danske kontor- og linjestempler, ikke mit samlerområde, men så meget ved jeg, at et brev afstemplet på Færøerne, så er det mere eftertragtet end et tilsvarende stempelt i Danmark. Så jeg føler mig på rimelig sikker grund, når jeg hævder, at portobreve fra Færøerne er ualmindelige.

Det første brev er et helt regulært portobrev sendt fra Charfield, England, den 17. nov. 1939. Jeg vil tro, at den der kender mere til de færøske postforhold vil kunne udlæse meget mere, end hvad jeg har kunnet, og da efterporto på udlandsbreve kan være nok så kompliceret en affære, vil jeg nøjes med at påpege det mere åbenlyse på dette brev. Det første man lægger mærke til er, at man den 11. dec. 1939 har opkrævet 24 øre i efterporto og stemplet portomærkerne med et kontorstempel i Thorshavn. En anden ting er, at brevet ikke er blevet censureret, noget som andre breve fra England til Færøerne fra denne tid normalt er. Man kan også ud fra påtegningen se, at brevet er anmeldt til modtageren den 9. dec. Når det så gælder kontorstempelt, som er tidstypisk for trediverne, er jeg på mere sikker grund, og jeg kan roligt sige, at med udtagelse af breve til politiet/dommerkontoret i Frederikssund er det relativt svært at finde materiale, hvor denne stempelttype er blevet brugt som annulleringsstempel.

Ill. 2 - 1939, Thorshavn

De næste tre forsendelser er eksempler på, at modtageren betalte portoen. Det var en ganske udbredt ordning, og de er som sådan meget typiske for denne type af forsendelser. At få lov til at modtage post på denne måde var forbundet med en hel del betingelser. Der skulle naturligvis stilles et passende depositum, og helt gratis var det heller ikke. Dels var der et kreditgebyr, i 1953 var dette 10 øre per debiteringsdag dog mindst 1 kr. per måned, og dels skulle det samlede portobeløb udgøre mindst 5 kroner per måned. I de tilfælde hvor det ikke

Ill. 1 - 1953, Thorshavn

var nået, blev differencen opkrævet med månedsafregningen med påsatte portomærker. Der skulle også betales renter, hvis beløbet oversteg 100 kroner. Dette gebyr blev ændret gennem årene, men det vil jeg komme tilbage til ved en anden lejlighed.

De tre forsendelse med enkeltporto er, som det fremgår af illustrationerne, stemplet med forskellige kontorstempler fra Thorshavn. Den fra 1953 er stemplet den 20. nov. 1953 og udtakseret som et brevkort.

Til dem, der ikke kan få nok

af nørdede oplysninger, kan jeg fortælle, at dette stempel har hage på etallet. Det er noget, som stempler af denne type, fremstillet i den sidste halvdel af halvtresserne, ikke havde.

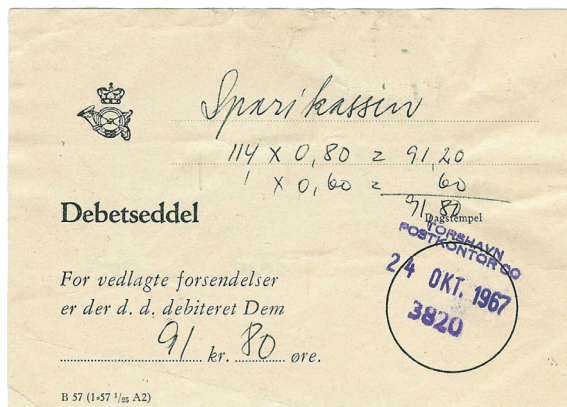

Ill. 3 - 1961, Thorshavn

Den næste forsendelse med enkeltporto er udtakseret som en tryksag og er stemplet den 17. nov. 1961. Her er det faktisk kontorstempelt, som har en særlig krølle, for af alle de forskellige standardtyper af kontorstempler er dette det, der er mest vanskeligt at finde. Selv har jeg kun set et par enkelte objekter stemplet med denne stempelttype. At det er svært at finde skyldes, at postvæsenet knapt var begyndt at bruge kontorstempler med dette udseende, før man i midten af 1961 besluttede, at postkontorets sorteringskode nummer også skulle stå i stemp-

Ill 4 - Øverst: 1967, Debetseddel 3820 Tórshavn (bagside)
Nederst: 1966, 3820 Tórshavn

Ill. 5 - Forside af formular B57, Debetseddel

lerne. Det tager os frem til det sidste brev, stemplet 9. dec. 1966, og debetsedlen, stemplet 24. okt. 1967, som begge er stemplet med et kontorstempel med sorteringskode nummer. Det der er interessant at bemærke er, foruden sorteringskode-nummeret '3820', at Thorshavn nu har den færøske stavemåde 'Tórshavn'. Af debetsedlen kan man se, at 'Sparikassen' modtog en pæn mængde breve den 24. okt. 1967. I alt 114 breve af anden vægtsklasse og 1 brev af første vægtsklasse. Kontorstemplet har stadig sorteringskode nummer, for nok var postnumrene blevet indført den 20. sep. 1967, hvor Thorshavn fik postnummeret 3800, men det var ikke før den 12. feb. 1968, at dette blev ændret i kontorstemplerne.

Færøske frimærker

Fyrtårne: Udgivelse 28.04.2014

FO 788-790

Norden: Udgivelse 17.03.2014

FO 784-785

Posta Stamps

Jeg ønsker at bestille...

JA TAK!

- ☐ Fyrtårne, sæt 3 (47,00 DKK)
☐ Norden 2014, miniark (29,00 DKK)
☐ Årsmappe 2013 (330,00 DKK)

Bemærk venligst at der opkræves et ekspeditionsgebyr på 20,00 DKK for hver ordre.

Betaling:

- ☐ Fratrækkes saldo på min kundekonto:
☐ Beløb indsat på girokonto

GIRO København: IBAN: DK02 3000 0006 259847 - SWIFT/BIC: DABADKKK

Jeg ønsker at betale med:

- ☐ Euro/MasterCard Beløb (DKK):
☐ VISA Udløbsdato:
☐ JCB Sec. kode:

Bemærk venligst at der opkræves et gebyr på 10,00 DKK ved betaling med kreditkort.

Navn:

Adresse:

Postnr/By:

Land:

FF014

Multilingual Website
www.stamps.fo
UK-DE-DK-CN-FR-ES-FO

Posta Stamps
Odinshaedd 2
FO-100 Tórshavn
Faroe Islands

Tel. +298 346200
Fax. +298 346201
stamps@posta.fo
www.stamps.fo

Zeppelinler i krig

Del 2

Af Martin Christiansen

Zeppelinernes operative og strategiske indsats i 1. Verdenskrig kan opdeles i to perioder.

I perioden fra 1914 og til 1917 var hærens luftskibe de førende i luftkrigen, mens marinen fra februar 1917 overtog den samlede luftskibsflåde og førte luftkrigen videre til afslutningen i 1918.

Kriegs-Luftschiffe: Führergondel eines Armee-Luftschiffe 1917

Som luftkrigen eskalerede, måtte tyskerne hele tiden udvikle og forbedre deres luftskibe for at imødegå de allieredes modtræk. Fra 1916 blev Zeppelinerne bevæbnet med op til 8 maskingeværer til forsvar mod jagerangreb.

De var fordelt i tre gondoler med hver to maskingeværer, samt et på øvre platform (på oversiden af selve luftskibet), og et i agterstævnen. Bombelasten blev forøget til 3 tons, og den kunne nu udledes fra førergondolen, hvor man i starten af krigen havde måtte skære torve over for at udløse bomberne.

I takt med tyskernes forøgede luftangreb på London og Paris blev tabene større. De allierede indførte brandprojektiler, der efter punktering af en gascelle kunne antænde blandingen af gas og ilt. Samtidig blev der opstillet spærreballoner og antiluftskyts med større rækkevidde.

Et fransk propagandakort der viser, hvorledes de Allierede (England, Frankrig og Rusland) bekæmper Zeppelinerne. Luftskibenes bevæbning var i længden ikke effektive nok mod jagerangreb. Det eneste reelle forsvar var deres evne til at kunne stige højere end jagerflyene. I slutningen af krigen var tyskerne i stand til at stige op til 7.000 meter, mens jagerne kun kunne nå op til ca. 5.000 meter. Ulempen var dog, at fra denne højde var det sværere for tyskerne at ramme målene præcist, og besætningerne blev ofte udsat for store fysiske smerter på grund af forfrysninger og iltmangel.

I det første år af krigen havde hærens luftskibe overvejende observeret og bombet selve frontlinjerne og de bagvedliggende forsynings- og opmarchområder både på Vest- og Øst fronten. Der skete en afgørende ændring og udvidelse af luftkrigen, da overkommandoen i marts 1915 indledte bombeangreb på Paris og London, de vestlige fjenders hovedstæder.

Vraget af en Zeppelin der ligger som krigsbytte ved havnen i Saloniki. Zeppelineren (LZ 85) var under et togt nødlandet den 5. maj 1916 i Vadar sumpene, der lå uden for byen. Hele besætningen overlevede og blev krigsfanger. LZ 85 var startet fra byen Szentandres i Ungarn, hvorfra tyske luftskibe støttede deres allierede (Østrig og Tyrkiet) mod bl.a. Serbien og Grækenland på Balkan. Kortet er italiensk produceret fra omkring juni 1916.

Kortet viser et typisk "Zeppelin feltpostkort" med kommandostempel LZ 86. og feltpoststempel 4.3.1916. Tre dage efter afsendelsen af dette kort blev luftskibet skudt ned den 7. marts af antiluftskys over Vest fronten, og ingen af besætningen overlevede.

Dette var sket med tilladelse fra kejser Wilhelm, der ellers havde været tilbageholdende af hensyn til sin engelske fætter, Georg V.

Den 17. marts ved solnedgang startede det første tog mod London med Z XII* og Ernst Lehmann som fører. Observationer om natten var vanskelige, og de blev næsten umulige, da Zeppelineren blev mødt af en tæt tåge over England. Dette betød, at Lehmann ikke kunne finde Themsens munding. Han havde planlagt at følge floden op til London. Selvom Lehmann prøvede at hejse en kurv med en frisk soldat ned gennem tågen, kunne han stadigvæk ikke få et geografisk holdepunkt. Bombemålet London blev aflyst. Men på tilbageturen stoppede Lehmann motorerne over Calais, og mens luftskibet gled lydløst over byen, blev en mand endnu engang hejst ned gennem tågen. Nu fik Lehmann et klart overblik over de franske forsvarsværker, der i de følgende 45 min. blev bombet, et ad gangen.

De allieredes luftforsvar mod Zeppelinerne blev ret hurtigt effektivt. Antiluftskytset fik større rækkevidde, og de nye jagerfly viste sig langt overlegne i luftkampe. Hærens luftskibe led derfor store tab på Vest fronten, og hovedparten blev fra 1915-16 overført til Øst- og Syd fronten. Her var hovedmodstanderen Rusland, der havde et mindre og forældet luftvåben og luftartilleri. Militær- og industrimål blev nu med mindre tab angrebet fra Østersøen til Sortehavet, men også byer som Odessa, Novo-Minsk og Warszawa blev bombet. De allierede på Syd fronten, bl.a. Italien og Rumænien blev angrebet fra baser i Ungarn og Bulgarien. Derudover prøvede tyskerne et længere bombetogt mod Malta med dens vigtige engelske flådebase. Men missionen mislykkedes, da luftskibet forsvandt sporløst over Middelhavet.

Ved krigens slutning havde hæren udført 125 missioner på Vestfronten og 200 på Øst fronten. I alt var der blevet kastet 160 tons bomber, heraf var de 80 tons over Syd- og Øst fronten og resten over Frankrig og England.

Marinens luftskibes primære taktiske opgave var at være flådens "øjne", og de opererede derfor både over Nord- og Østersøen, hvor de løste mange forskellige opgaver. De fulgte de engelske flådebevægelser helt op til Norge, og angreb flere gange mindre flådefartøjer med bomber. De holdt øje med den civile skibsfart, og hvis havet var roligt, kunne en Zeppelin lande ved siden af et handelsskib. Besætningen entrede derefter skibet, dækket af maskingeværer, og kontrollerede det for kontrabande. Under Jyllandslaget i 1916 var det en Zeppelin, der først fik kontakt med den engelske flåde, der i fuld fart stod ned gennem Nordsøen for at møde den tyske flåde.

Men det blev især Zeppelinernes angreb på London, der i den almene bevidsthed blev symbolet på "ZEPPELIN I KRIG!" Der var flere årsager hertil. Angrebene foregik om natten, over én af verdens største byer, hvor lyskasterne spillede over himlen, og luftværnet drøned, når de ildevarslende, store, sorte luftskibe angreb. Engang imellem blev mørket brudt af en enorm eksplosion og et lysglimt, når en hidsig jager var kommet på skudhold. For krigens udfald fik disse angreb dog aldrig nogen betydning. De materielle tab for englænderne var minimale, og angrebene krævede "kun" sammenlagt 60 dødsopfre. Men de havde dog en stor psykologisk effekt på civilbefolkningen, der følte sig utryk over tyskernes evne til at kunne trænge helt ind i hjertet af England. Men prisen for disse små militære resultater var stor for tyskerne, der led uforholdsmæssigt store tab. Det skyldtes, at de allierede hele tiden udviklede nye, forbedrede jagere, der kunne stige højere og var bedre bevæbnet.

England og Frankrigs angrebstaktik på Zeppelinler var forskellige. Englænderne foretrak at flyve op over luftskibene og smide små bomber ned på dem, mens franskmændene angreb med brandraketter.

I slutningen af krigen udviklede både Tyskland og England store, langtrækkende bombemaskiner, der med langt større præcision end Zeppelinerne kunne ramme deres bombemål. Derved sluttede æraen for luftskibenes krigsindsats, og tiden måtte vise, om der stadigvæk var en fremtid for disse luftens giganter.

Da den legendariske "Führer der Luftschiffe", Peter Strasser, havde indset, at luftskibs æraen var forbi, besluttede han at afslutte sin karriere som leder af det sidste togt mod England.

Også de allierede mistede mange luftskibe. På kortet ser man et fransk luftskib nedskudt over de tyske linier. Feltpostkortet er afsendt fra en jagerafdeling, der anvendte de samme typer afstemplinger, som blev anvendt for luftskibene. Her er dog i stedet for "LZ" indsat "Kampgesch" i kommandostemplet.

Den 5. august 1918 startede Strasser togtet med fem af Tysklands nyeste luftskibe. De havde hver en kapacitet på 68.500 m³ og 7 motorer på hver 245 HK, der gav en fart på 117 km/t. De kunne stige op til en højde af 7.700 meter, hvor ingen allierede kampfly endnu kunne nå.

Strasser følte sig rimelig sikker mod angreb, hvis han kunne komme op i 7.000 meters højde. Herfra kunne han selv uforstyrret angribe. Men naturen ville det anderledes. Vejret over England var koldt den dag og gjorde luften tung. Zeppelinerne kunne derfor kun stige til 5.200 meter, hvilket en engelsk D.H.4 jager udnyttede. Den nåede op til fører Zeppelineren og affyrede en sværm af brandprojektiler imod den. Den brød i brand, og Peter Strasser fandt døden.

Marinen havde under krigen kun 16 missioner over Østfronten, mens hovedvægten, 330 missioner, naturligt var over Nordsøen. Herudover var der 60 missioner over selve England, hvor der blev nedkastet 300 tons bomber. Tabene havde været 436 menige og officerer. I alt havde Marinen opereret med 74 luftskibe.

Midt i luftskibskrigens grå hverdag blev der også foretaget et eventyrligt, men mislykket, togt til fjerne himmelstrøg.

Da Tysk Østafrika (Tanzania) blev afskåret fra Tyskland i 1914, var der 3.000 hvide og 10.000 Askari soldater i landet under kommando af Lettow-Vorbeck. Vorbeck blev en legende, da han gennem hele krigen holdt en 10 gange større overmagt stangen indtil Tysklands nederlag i 1918. I 1917 var Vorbeck næsten løbet tør for forsyninger, og han bad derfor Luftmarinen om hjælp. De gik straks i gang med forberedelserne og udrustede et undsætnings luftskib, LZ 104* (68.500

m3, længde 226 m.16 gasceller, 102 km/t. og 22 mands besætning). For at undgå opvarmning og overflødig vægt var luftskibet ikke sortmalet (kamuflage), og desuden kunne man så efterfølgende bruge ballon-lærredet til telte og oppakninger. Den 3. november 1917 startede LZ 104* på sin forventede 5.800 km. lange tur, propfyldt med 30 maskingeværer, ammunition, reservedele og 61 sække med medicinsk udstyr.

Men over det øde og varmeklimrende Sahara opvarmede solens stråler gascellerne, der automatisk udløste overskydende gas. Dette gjorde luftskibet tungere, og desværre satte en af de fem motorer samtidig ud. Besætningen prøvede at fortsætte men blev klare over, at de aldrig kunne nå frem til målet. Da de var over Khartoum i Sudan, besluttede de at vende om. Efter 95 timer i luften og efter at have tilbagelagt 6.500 km. landede den udmattede besætning i Bulgarien. Selvom missionen mislykkedes, bliver turen regnet for en af luftskibshistoriens største bedrifter.

Vidste du ?

Graf Zeppelin, Hugo Eckner og Ernst Lehmann var da-tidens mest berømte "Luftskippere". Som ung løjtnant fløj Lehmann under Zeppelins opsyn 500 ture før krig- gen, og under krigen var han chef på fem forskellige hærluftskibe. Han var den første, der gennemførte et luftangreb på London.

I 1924 førte han LZ 126 til USA. Senere havde Lehmann 100 ture over Atlanten med "Graf Zeppelin" og 10 med "Hindenburg". Som overbevist nazist var han i et modsætningsforhold til verdensborgeren Hugo Eckner.

Personligt oplevede Lehmann den sorg at miste sin lille datter i april 1937. Men kort efter indvilgede han dog modstræbende i at føre "Hindenburg" til USA i maj måned. Han håbede personligt at kunne overtale de amerikanske myndigheder til at frigive salget af det mindre brandfarlige Helium. Men skæbnen indhentedede Lehmann, da han kort efter "Hindenburg katastrofen" over Lakehurst døde af sine brandsår den 7. maj 1937.

Efter krigen skulle sejrherrene dele rovet, og de overlevende Zeppelinere blev fordelt som krigsskade erstatning. Italien fik tre luftskibe, England to, Frankrig tre og Belgien og Japan fik hver ét. Da USA ikke nåede at sikre sig et luftskib, fik de bygget et nyt. Dette blev LZ126* (Z3.), der med en tysk besætning blev fløjet til USA i august 1924. Her blev det omdøbt til "Los Angeles".

7 af de 17 overlevende Zeppelinere blev ved våbentilstanden i 1918 ødelagt af deres besætninger.

*Vedr. betegnelserne af Hærens og Marinens luftskibe se 1. del af denne artikel i blad nr. 2 - 2014.

Luftpost med Zeppelin under I. Verdenskrig

Tyskerne benyttede ikke Zeppelinere til luftpost befordring under krigen. Kun i to tilfælde er der dokumentation for, at luftskibe blev benyttet til postbefordring. Den første gang var den 8.2.1917, da Marineluftskibet L 16 startede fra Haga med et stort antal postsække og levnedsmidler til øen Juist, der var afskåret fra omverden pga.is.

L 16 medtog post fra øen på tilbageturen.

Den anden gang var, da man nedkastede 15 postsække til græske krigsfanger, der opholdt sig på øen Larissa.

Posten til disse to flyninger blev ikke annulleret med genkendelige, særlige stempler eller anmærkninger. Kendskabet til dem stammer kun fra officielle bekendtgørelser.

De baser, hvor hærens og marinens luftskibe var stationeret, havde hver deres egne kommandostempler, der sammen med et almindeligt feltpost stempel blev anvendt som frigørelsesporto for besætningen. Teksten i midten af kommando stempler var som regel et "Brief-Stempel" og i marginen "Luftschiff-Kommando" efterfulgt af luftskibets kendetegn: LZ og nummer for hærluftskibe og L og nummer for marineluftskibe. Der anvendtes også andre stempler for folkene på jorden, hvor teksten kun angav basenavnet eller "Heer" og "Marinestelle". Man anvendte også specielle "Siegel" mærkater, med forskellige tekster, til kuverter. I midten af mærkaterne var teksten udskiftet med et motiv af den kejserlige ørn.

Hvis man vil vide mere om dette område, kan jeg anbefale at læse "Sieger Zeppelin Postkatalog". Her findes en beskrivelse af alle stemplerne. Hvis man opbygger en samling af alle disse stempler, kan man få nøjagtig dokumentation for, hvor alle Zeppelinere opholdt sig under 1. Verdenskrig.

Illustrationen af "Tønderstemplet" er venligst udlånt af Flemming Petersen. Alle de øvrige illustrationer er fra min egen samling.

Kilder: "Zeppelin! The German Airship Story". 1990. "Sieger Zeppelin Post Katalog". "Balloner og Luftskibe" Politikkens Forlag. "Von Zeppelin bis Airbus" 2007. "Hindenburg-Zeppelin katastrofen" 1974.

"Sky Sailors" 1999. "Memoirs of an old balloonnatic" 1972.

I øverste højre eller venstre hjørne?

Af Bruno Nørdam, Randers Filatelistklub

Somme tider standser man op og tænker på, hvorfor tingene er som de er. Hvorfor er stort alle frimærker placeret i øverste højre hjørne? I frimærkets barndom var det måske for at lette postmesterens arbejde med håndafstemplingen, og senere hen af hensyn til brevsorteringen. I Universal Post Unions regulativ står der i artikel RL 125 stykke 3.1 som en opfordring til medlemslandene:

”Højre del af adressedelen skal reserveres til modtageradressen og til frankeringen såsom frimærker, frankeringsmærker og PP (Porto Paid) påtryk. Frankeringen skal placeres i øverste højre hjørne.”

Post Danmark har i sin aftale med kunderne om frankeringsservice modificeret denne opfordring, fortrinsvis af praktiske grunde. Det er således tilladt at påføre frankeringspåtrykket i øverste venstre hjørne. ”For såvel Frankering, Nem frankering som Ad hoc Frankering gælder, at forsendelserne som udgangspunkt vil blive frankeret i øverste højre hjørne i adressens længderetning (parallelt med brevets længste side).

På en tværadresseret C4-konvolut (adressen er parallel med konvoluttens korte sider) kan frankeringspåtrykket påføres enten i øverste

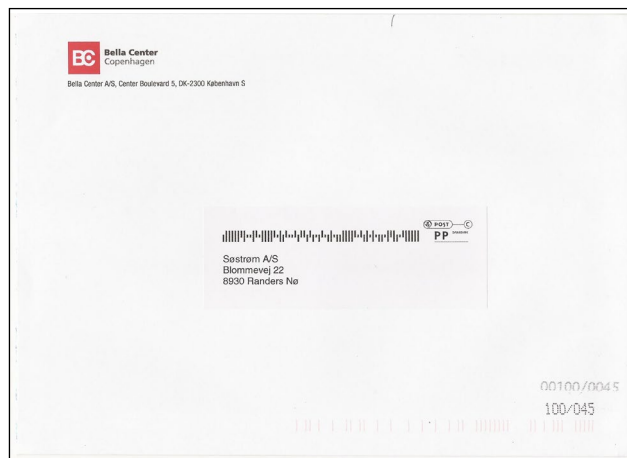
venstre hjørne eller i nederste højre hjørne.

Breve, hvor der ikke kan frankeres direkte på konvolutten, herunder mørke konvolutter og plastfolierede breve, frankeres ved hjælp af en label. Reklamepåtryk, billeder, afsenderlogo osv. bør anbringes andre steder end i det eller de hjørner, hvor frankering kan påføres.

Der kan ikke gøres noget krav gældende mod Post Danmark i anledning af, hvorledes frankeringen er påført.”

Nu er der dukket forsendelser op, hvor man ved modtagelsen tror, at afsenderen har glemt at frankeringen.

Dette er dog ikke tilfældet. PP påtrykket er trykt på adresselabelen.

www.nellefrim.dk

.....Kæmpe webshop

Åbningstider i butik:

Johnstrups Allé 1 1023

Frederiksberg C

Kæmpe udvalg af frimærker,
fra alverdens lande.

Tirsdag – Fredag 10:30 –
17:00

Første lørdag hver måned
10:00 - 13:00

Søger du noget? Se på
www.egefrim.dk

Roskilde Mønt- & Frimærkehandel ApS

Se vores webshop på:

www.roskildeonline.com

Algade 28 • 4000 Roskilde • Tlf. 4636 7419

roskildefrimont@hotmail.com

..... fra hele verden
.....med
alverdens motiver

www.kimfrim.dk

Stort udvalg

i gamle frimærker, breve,
postkort, samlinger, dubletlagre,
kartoteker og rodepartier.

Alt prismærket og salgsklart.

Åbningstider: dagligt 12:00 - 17:00,
torsdag lukket. Lørdag 10:00 - 14:00

Velkommen til!

Hele dødsboer og restboer
købes, afhentes
og betales omgående.

Østerbro Frimærkehandel

Store Kongensgade 116

1264 København K

Tlf. 35 38 42 42 / 39 63 66 00

E-mail: oesterfrim@mail.dk

LANDESAMLINGER

udstykes og sælges billigt.

258 lande.

Ca. 40.000 forskellige udgaver.
Fra Aden til Øvre Volta.

Kun SEK 3 pr. Michel-6.

Desuden 5-15 pct. rabat ved større
køb.

Forlang lister over de lande du er
interessert i.

K-E Svensson,

P O Hallmans gata 17,

112 69 Stockholm.

e-mail: karl-erik.svensson2@comhem.se

MOTIVER

Arkæologt, berømte personer, biler, blomster,
boksning, cykler, dyr, skibe, fisk, sommerfugle,
flyvemaskiner, folkedragter, Frimærker på
Frimærker sendt FN-UPU, fugle, hunde, jul, tog,
landkort, kaffe, kunst, legemidler, musik, mønter,
Nobel, olympiade, religion, krybdyr, ridesport,
rumfart, Røde Kors, spejder, sejlsport, svømning,
muslinger, sport, teater, uniformer, henholdsvis
o.m.m.

98 forskellige motivgrupper. 39.500
forskellige udgaver. Forlang lister.

Billigt! Kun SEK 3 pr. Michel-6.

Desuden 5-15 pct. rabat ved større
køb.

K-E Svensson,

P O Hallmans gata 17,

112 69 Stockholm.

e-mail: karl-erik.svensson2@comhem.se

Odder Frimærkehandel

Jørn Jensen - Odder

KØB OG SALG AF FRIMÆRKER

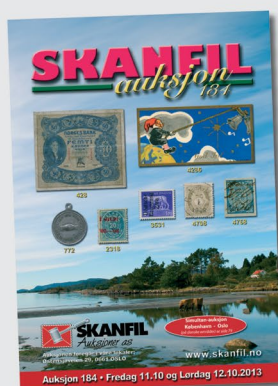

Se vores nye webshop jjo.dk
Opdateres dagligt.

CHRISTIANSUND 49 - 8300 ODDER - TLF. 8654 4908 - MOBIL 2819 7987

EMAIL: mail@jjo.dk - **www.jjo.dk**

SALG PÅ AUKTION? SÅ ER DET OS!

Vil du sælge dit materiale godt?

Vi har et godt salg hver gang og har derfor altid brug for nye
indleveringer. Vi søger **frimærker, mønter, postkort** og
pengesedler til vore 4, årlige storauktioner og vore daglige
internetauktioner.

Alt behandles af vore erfarne eksperter, der deler dit materiale
op i passende lots, målrettet vore mange købere.

www.skanfil.dk

SKANFIL
Danmark as

en del af Skanfil Auksjoner as, Norge

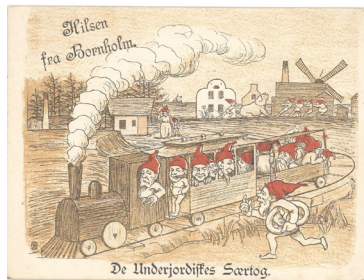
KONTORER I DANMARK:

Anker Jensens Vej 4 - 8230 Åbyhøj
Tlf. 4199 0299 E-mail: arhus@skanfil.no
Søparken 9, Nødebo - 3480 Fredensborg
Tlf. 4656 3857 E-mail: danmark@skanfil.no
Frederiksborggade 41 - 1360 København K
Tlf. 2091 1037 E-mail: københavn@skanfil.no

Bornholm Postkort

Af Flemming Petersen

Bornholms Svineslagteri spillede en central rolle ved etableringen af Bornholms jernbane i året 1900. Det fik sit eget sidespor etableret på banestrækningen, der gik fra Rønne til Nexø. En af de store transport opgaver var at fragte grise til slagteriet, der var placeret umiddelbart nord for Rønne. Et tidligt kartonkort, benyttet som julehilsen, viser

"De underjordifles Særtog" og bag ved en gris, der forsøges trukket til slagteriet. Alle bornholmere på min alder har hørt historier om "de

underjordiske", og nogle påstår endog at have set dem. Rønne Nord blev senere udgangspunkt for banen til Nordbornholm. Kortet med svineslagteriet og møllen er fra omkring 1905. Slagteriet udviklede sig efterhånden til en af de største erhvervsvirksomheder på Bornholm.

Udviklingen af turismen på Bornholm og de mange nye gæster førte til, at der i 1913 blev etableret en ny jernbane linje fra Rønne Nord til Hammershus, en flot banestrækning der også førte gæsterne igennem smukke klippepartier. Det var planlagt, at toget skulle gå fra Rønne H. til Hammershus, men et vanskeligt terræn gjorde, at endestationen måtte lægges ca. 2 km fra Hammershus. Navnet »Hammershus Station« var misvisende og måtte kort tid efter ændres til Sandvig Station, hvilket er årsagen til, at Hammershus stemplet kun er benyttet i ca. 8 måneder.

FRANK BANKE **Dansk Vestindien, Danmark, Grønland, Færøerne Slesvig, Island**

PHILATELISTS

Webbutik
www.fbanke.com

Tilmelding nyhedsbrev
fbanke@pandora.be

Restsalg fra butikken i Fiolstræde

Over KATALOGER- HÅNDBØGER
m.m. SAMLINGER- LOT-PARTIER.
JULEARK FRA DANMARK-
GRØNLAND-FÆRØERNE.
ÅRSMAPPER-MINIARK-HÆFTER-
FDC m.m.
Forlang gratis REST-SALGSLISTE
med masser af tilbud- BILLIGE
PRISER.

ILETA-Steen Rosling

Kontor Lyngvej 125 3450
Allerød
Tlf. 33129123

Postordresalg besøg efter aftale.
FRIMÆRKER-BREVE-SAMLINGER

FRIMARKS-NETTO

SAFE

www.frimarksnetto.se

SAFE

www.safealbum.dk

Butik i Helsingborgs centrum, 2 min. fra Scandlines færger.
Bruksgatan 30, SE-252 23 Helsingborg.
Tlf. (+46) 42 14 49 82
E-mail: info@frimarksnetto.se

posten

Norske frimerker

www.posten.no/frimerkebutikken

www.rasch-frimaerker.dk

Se vor hjemmeside
med masser af tilbud på
breve, enkeltmærker,
samlinger og partier.
Alt tilsendes portofrit.

H.J. Rasch
Svendborgvej 106 C
5600 Faaborg
Tlf. 62 61 44 00

Søges

Norge, Island og Danmark inkl.
Grønland og Dansk Vestindien tilby-
des til fornuftige priser og altid i en
pæn og god kvalitet. Har mange klas-
siske og bedre stemplede frimærker i
overskud efter at have samlet i mange
år. Få en liste med priser tilsendt gra-
tis. Evt. byttehandel kan laves. Kontakt
Steffen Madsen, Calvinsvej 62 1. th.,
7000 Fredericia. Tlf.: 22 27 78 50.
E-mail: steffen.hurtig@hotmail.dk.

FILATELISTEN FRIMÆRKEHANDEL

Køb · Salg · Vurdering

Hos **FILATELISTEN** føler du dig velkommen
uanset om du lige er begyndt at samle eller du
bevæger dig på udstillingsniveau.

Jeg lagerfører:

Frimærker fra mange lande med
hovedvægten på Skandinavien og Vesteuropa
herunder såvel enkeltmærker som kg-varer,
pakker og samlinger.

Tilbehør fra

DAVO, HAWID, LEUCHTTURM,
LINDNER, MORLEY BRIGHT, SAFE,
STENDER og SCHAUBEK
til konkurrencedygtige priser.

Abonnementer på frimærker og tillægsblade.

Stort udvalg i kataloger
og filatelistiske håndbøger.

Jeg opererer ikke med faste urealistiske
rabatter på katalogpriserne, da mine
udsalgspriser afhænger af materialets kvalitet
og sjældenhed og objektets anskaffelsespris.

Det jeg ikke har på lager kan som
regel hurtigt skaffes fra mine velforsynede
leverandører i ind- og udland.

Vel mødt hos

FILATELISTEN FRIMÆRKEHANDEL

Hostrups Have 60, 1954 Frederiksberg C
Tlf. 35 39 57 47 · Telefax 35 39 57 47
Bus 2A og 18 til Falkoner Allé/Godthåbsvej

Butikken er åben
mandag-torsdag kl. 10-17.30,
fredag 10-18 og lørdag efter aftale.

FriMynt 2014

40:E INT. MYNT & FRIMÄRKSMÄSSAN

Välkommen!

26 april kl 11.00-18.00

IDROTTEHUS
MELLERSTA STENBOCKSGATAN, HELSINGBORG, SVERIGE

www.frimynt.se

HelsingborgsUställningar • Drottninggatan 184, 254 33 Helsingborg • Tel 042-29 25 60 • Fax 042-29 20 83

**Klik ind på
www.fb-net.dk**

**Salg af postkort
og frimærker**

**Kortbetaling
uden gebyrer**

**Portofrit ved
køb for dkk 50,-
og derover**

JULEMÆRKER

Julehilsen fra en rig fætter i Lemvig

Af Kim Vilhelmsen
www.julemærkeportalen.dk

Helsag afsendt fra Lemvig d. 23.12.1912 til Lærer Karl Eriksen i Kolding. Bemærk at julemærket er mere grønt end guldfarvet som ellers er almindeligt. Dette skyldes formentlig at forsendelsen har ligget i en plastiklomme gennem længere tid og dermed mistet guldfarven, som blev siddende på plastiklommen.

På tekstsiden fortælles der om, en for den tid, usædvanlig velstand, bla. 10 værelser, centralvarme, elektrisk lys, badeværelse samt wc !!!.

Kortet er da heller ikke skrevet af hvem som helst. Afsenderen underskriver sig med følgende titel: Particulier. Altså: En mand, der lever af sine midler.

Kære Fætter!

Hermed vore bedste ønsker, for Dig og Hustru om en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Der er jo sket en Del forandringer, siden vi talte sammen.

Jeg har solgt Nørre Holmegaard, har overtaget et Agentur for Forsikringsselskabet "Danmark" og har bygget mig en stor, flot villa i Lemvig, med 10 værelser, central-varme, elektrisk lys, badeværelse og wc. Vi har næsten lige saa stor plads her, som paa Nr. Holmegaard.

Min nye adresse:

Particulier G. Eriksen, Villa "Eriksbo", Lemvig Tlf.57.

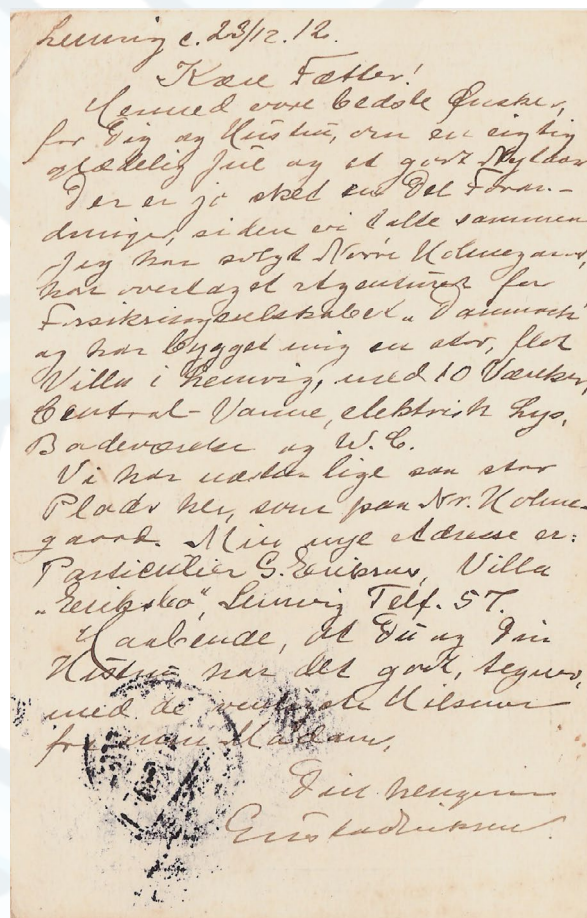
Håbende, at Du og Din Hustru har det godt, tegner med de venligste hilsner fra min madam.

Din hengivne

Gustav Eriksen.

Villa "Eriksbo" findes stadig i Lemvig. Bemærk at bogstavet "E" fra teksten på husfacaden "19 ERIKSBO 12" mangler.

Tak til Egon Jepsen, Ørnholm for foto.

Julemandens postkontor på Bakken

Husk at besøge Julemandens postkontor på Bakken. I forbindelse med afholdelsen af Julemændenes årlige Verdenskongres i dagene søndag d. 20. juli til og med torsdag d. 24. juli 2014, vil der for 3. år i træk afholdes julemærkemarch fra Pjerrots hus søndag d. 20. juli kl. 11.00. Overskuddet går til de danske Julemærkehjem.

Fra d. 21- 24 juli, vil Julemandens postkontor, foran scenen holde åbent fra kl.11-17, her kan der købes julemærker med specielt kongresstempel samt afsendes julehilsner fra kongressen.

Bakken vil under kongressen traditionen tro være fyldt med Julemænd fra hele verden.

PROGRAM JULEMÆNDENES VERDENSKONGRES 2014

Søndag den 20. juli:

10.00 til 11.00 Salg af startkort til Julemærkemarch Pjerrots Hus
11.00 til 13.30 Julemærkemarch 2½ - 5 - 10 km
Mål: Julemændenes Tingsted på Bakken
14.00 Dansk Julemænds Laug årsmøde på Tingstedet

Mandag den 21. juli:

10.30 til 11.30 Julemændenes årlige fodbad på Bellevue Strand
13.00 til 14.00 Parade på Stroget Start på Rådhuspladsen
14.45 til 15.30 Parade i Bakkens gader. Start ved Friluftsscenen
15.30 til 16.00 Åbning af Verdenskongressen på Friluftsscenen
16.00 til 17.00 Jul-i-juli show på Friluftsscenen

Tirsdag den 22. juli:

11.15 til 13.30 Julemændenes 5-kamp
13.30 til 16.15 Parade i Bakkens gader
16.15 - 17.00 Jul-i-juli show på Friluftsscenen

Onsdag den 23. juli:

11.00 til 13.30 WM i julemændenes forhindringsbane
14.00 til 15.00 julesjov på Friluftsscenen.
16.00 til 16.15 Julemændenes Zumba
16.15 til 17.00 Jul-i-julishow på Friluftsscenen
17.00 Parade i Bakkens gader

Torsdag den 24. juli:

13.00 til 14.00 Parade i Bakkens gader
14.00 til 15.00 Galla julesjov på Friluftsscenen
15.00 til 16.00 Parade i Bakkens gader

Hver dag julesjov i Bakkens gader.

Julemærkehjem i over 100 år: Her bliver børn - børn igen

Moderne tider indenfor Post Danmark

Julehilsen med mobilporto samt selvkøbende julemærker. Afsendt d.23 dec- & modtaget d.27 dec-13.

Ill.3. Bemærk stemplerne: Mobilporto 23 DEC.2013 samt Porto Kontrolleret.

Postbudene har ifølge deres overenskomst fredag d.24 dec. Så første dag for udbringning af post efter lillejuleaften er netop d. 27 dec.

1. Verdenskrig 100 år

Del 2 Vestfronten (Frankrig & Belgien)

Af Johnny Speich

De besættelsesudgaver der behandles i denne artikel omfatter Belgien og Frankrig.

Tyskland var klar over, at en tofrontsrig mod Frankrig og Storbritannien mod vest og Rusland mod øst ikke ville kunne vindes i længden. Den tyske krigsplan for et sådant tofronts scenarie, den 10 år gamle Schlieffen-plan, opererede med, at man måtte koncentrere al den tyske krigsindsats på Vest fronten og slå Frankrig gennem et overvældende voldsomt angreb. Man mente, at Ruslands størrelse og ringe infrastruktur ville betyde en længere russisk mobiliseringsperiode, hvilket gjorde Rusland ude af stand til et ordentligt angreb den første måneds tid. For at kunne angribe hurtigt og effektivt skulle de tyske tropper omgå den stærke franske forsvarslinje op til den tyske grænse ved at gå igennem det neutrale Belgien og angribe Frankrig fra den mindre beskyttede nordlige del af landet.

Den 3. august 1914 erklærede Tyskland Frankrig krig, og den 4. august 1914 erklærede Tyskland krig mod det neutrale Belgien, og tyske tropper angreb Belgien. Denne krigshandling mod det neutrale Belgien fik straks England over på fransk side. England sendte straks sin ekspeditionsstyrke på 100.000 mand over den engelske kanal. I mellemtiden var man begyndt med mindre skudvekslinger ved den fransk-tyske grænse. Det var franskmændenes plan gennem et storstilet angreb at trænge ind i Tyskland gennem de på dette tidspunkt tyske provinser Alsace og Lorraine. De franske angreb løb dog, trods et stort overtal over for de tyske tropper, ind i vanskeligheder allerede tidligt i august.

Tyskernes plan var at lade franskmændene angribe langt ind i Tyskland, mens de tyske tropper i Belgien kunne angribe nordfra. Når man så begyndte at gå igen mod franskmændene ved den fransk-tyske grænse, ville den franske hovedstyrke være for langt væk fra hovedstaden, og man ville kunne fange dem i en knibtangsmanøvre. Imidlertid besluttede den tyske

øverstbefalende for den 6. arme, i strid med planen, at den skulle lade sig falde tilbage for at angribe de franske tropper i Alsace-Lorraine, hvilket lettet presset på de franske styrker.

Den 30. august var den tyske hær nået til Amiens ved floden Somme, hvor der i 1916 blev udkæmpet et slag, der resulterede i mere end 1 mil. sårede og dræbte soldater. 4. september var tyskerne nået et godt stykke ind i Frankrig og stod blot cirka 50 km fra den franske hovedstad. Ved slaget ved Marne

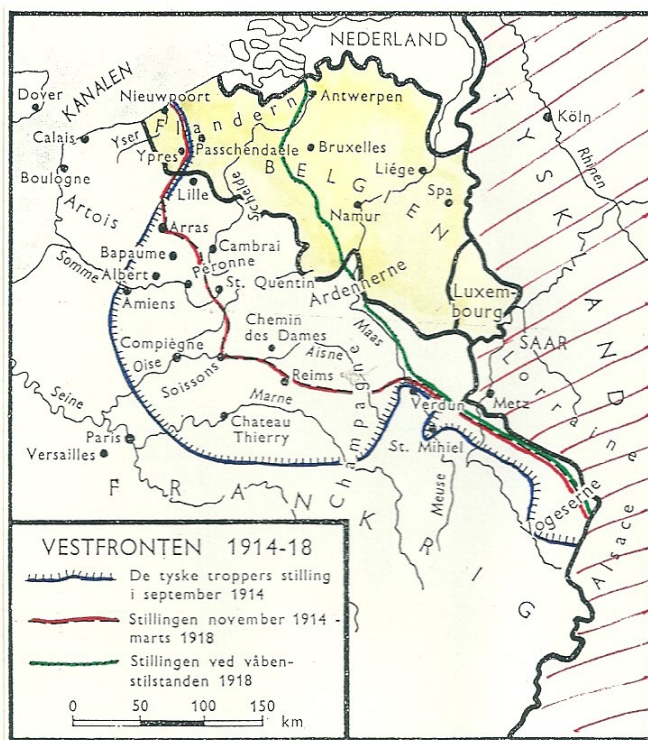
lykkedes det dog franske tropper med assistance fra nogle britiske tropper at stoppe den tyske fremmarch efter 7 dages hårde kampe. Tysklands eneste håb om at tilvejebringe en sejr ved hjælp af militære midler på Vest fronten var dermed tabt, og efter en række mindre slag i retning af den engelske kanal, låste situationen på Vest fronten sig fuldstændig fast, og skyttegravskrigen kunne tage sin begyndelse. De næste fire år flyttede Vest fronten sig stort set ikke. Den belgiske hær trak sig tilbage bag Ypres, en stilling den beholdt indtil krigens slutning.

Den besatte del af Belgien blev omdannet til et Generalguvernement, og var indtil krigens slutning i november 1918 administreret af den tyske militærforvaltning. Der blev indført postcensur og tysk postforordning. Denne

postforordning foreskrev, at Belgien takstmæssigt skulle betragtes som indland.

Valenciennes nødudgave

Valenciennes ligger i nordvest Frankrig tæt på den belgiske grænse, og var egentlig en del af Etappengebiet West, der frem til 1. december 1916 anvendte besættelsesudgaven for Generalguvernementet. Da franske frimærker ikke kunne anvendes, og den endelige udgave af tyske frimærker ikke var til rådighed, tillod den tyske militærforvaltning Handelskammeret at udgive et 10 Centimes mærke til brug i byen og 4 omkringliggende områder i Nord-Pas-de-Calais. Mærkerne blev fremstillet i stentryk i ark på 25 stk., takning 11½, i et oplag på 3.000 stk. Mærkerne var gyldige fra den 8. september til 30. oktober 1914, fra hvilken dato de officielle besættelsesmærker kunne købes. Beholdning af mærkerne

Ill. 1 - Vest fronten 1914-18.

kunne ombyttes til besættelsesudgaven. Det vides ikke, hvor stor en del af oplaget der efterfølgende er blevet destrueret.

Ill. 2 - Brev frankeret med nødfrimærket, korrekt annulleret med stempel "CHAMBRE DE COMMERCE - DE VALENCIENNES", samt datostempel 6. oktober 1914.

1ste overtryksudgave

Den 1. oktober 1914 kommer første overtryksudgave i om-løb, møntfod angives i Centimes og Fr (Franc). Der anvendes Germania udgaven fra både freds- og krigstryk. Der er ikke tale om egentlige fejl i overtrykket, dog skal man være opmærksom på forskelle i afstanden mellem værdiangivelse og "Centimes"

20c/25 pf.: På fredstrykmærker er afstanden enten 1,0 eller 1,4 mm, krigstryk har altid 1,0 mm afstand.

50c/40 pf.: Fredstryk har 1,0 mm afstand, mens krigstryk har 1,3 mm

På de 6 første værdier findes endvidere enkelte mærker i tryk- ket med afvigende afstand, (fra til 0,6 mm til 1,2mm). Jeg vil gøre opmærksom på, at man skal være "varsom", når man må- ler afstanden. Naturligvis kan de "normale" fejl i grundmærket genfindes, f.eks. beskadiget krone i 2-marks værdien. Og nat- urligvis er det altid interessant at få fat i randmærker/blokke med HAN-numre (oplagsnumre).

Ill. 3 - 25 Centimes med forskel i afstand.

Ill. 4 Anbefalet brev fra Antwerpen til København, "behørigt censureret og efterfølgende lukket" af censuren i Antwerpen.

Ill. 4 - Forside.

Ill. 4 - Bagside.

Afsendt 29.1.1916 og modtaget i København 1.2.1916. Frankeret med 1 Fr. 40 Centimes Takst: Indtil 20 gr. 25c, pr. efterfølgende 20 gr. 15c. Anbefalingsgebyr 25c. Brevet må altså have vejte mellem 120 og 140 gram. På bagsiden propaganda vignetter.

2den overtryksudgave

I maj 1916 udskiftes den hidtidige udgave med en ny over- tryksudgave, hvor møntbetegnelsen er ændret fra Centimes til Cent. I stort set alle værdier er der "afstandsvarianter", og der forekommer både blankt og mat overtryk, ligesom der er en del varianter i selve overtrykket, mest defekter i tallene. Vær opmærksom på, at nogle af sidsnævnte varianter let kan for- veksles med manglende farve i overtrykket. Her er de også in- teressant at få fat på randmærker med HAN-numre.

De 2 overtryksudgaver var gyldige til frankering indtil våben- stilstandsagen 11. november 1918.

Ill. 5 - Eksempler på afstandsvariationer i Cent. Værdier.

1. Verdenskrig

B I BELGIEN STÅR UNDER F
TAKNINGSHULLER: 25 : 17

B I BELGIEN STÅR UNDER 2
TAKNINGSHULLER: 26 : 17

B I BELGIEN STÅR UNDER 2
TAKNINGSHULLER: 25 : 17

B I BELGIEN STÅR UNDER 6

B I BELGIEN STÅR UNDER F

Ill. 6 - Eksempel på overtryksvariationer højværdier.

Ill. 7.

Ill. 7 Brev fra Bruxelles til København afsendt 20. september 1916, indeholdende forretningspapirer. Sendt via censuren i Aachen. Takst for forretningspapirer: 5c for hvert 50 gr. Dog minimum 25 c.

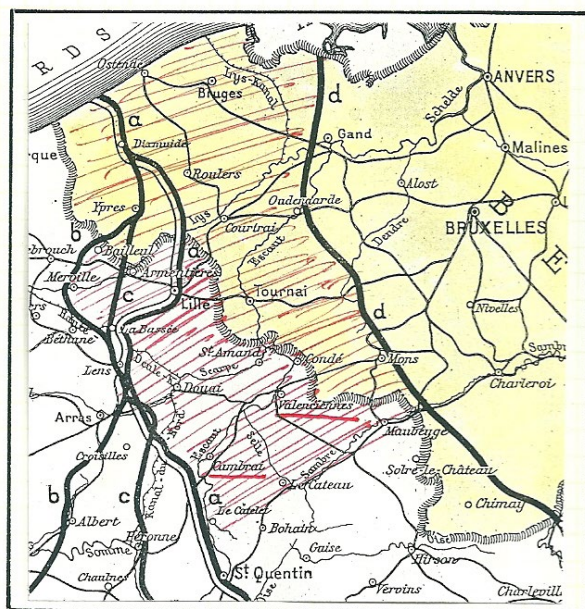
Etappengebiet West

I forbindelse med overgangen til skyttegravskrig blev der etableret et selvstændigt frontafsnit, kaldet "Etappengebiet West" der omfattede områderne: Valenciennes, Quesnay, Solesnes & Cambrai. Frimærkeudgaverne for Generalguvernement Belgien blev anvendt frem til 1. december 1916, hvor der kom en separat udgave for området. Værdiangivelse som på 2. overtryksudgave blev anvendt, men landenavnet er udeladt. Der findes også her afstandsvarianter, ligesom der er en del fejl i

overtrykspladen. Desuden forekommer både valse- og plade-tryk.

På forsiden af dette nummer er vist en firblok med HAN-nummer.

Udgaven var gyldig, indtil de sidste tyske tropper havde forladt området, hvilket betyder, at man kan finde afstemplinger date-ret efter den 11.11.1918.

Ill. 8 - Etappengebiet West (det skraverede område).

VERDITAL IKKE PÅ LINIE M. STJERNER

TAKNING 25:17

VERDITAL PÅ LINIE M. STJERNER

TAKNING 26:17

Ill. 9 - Eksempler.

Ill. 10 - Eksempel på varianter.

Ill. 11 - To korsbånd Underpræfekten i VALENCIENNES uden dato. Det Øverste frankeret med Pf. 32,5 tyske marker uden overtryk. Germania udgave 1. Aug. 1916.

Det nederste frankeret med Fr. 1,75 og Pf. 10 fra Bayern. Begge overtrykstyper (1,0 og 1,3 mm) ert repræsenteret. Begge korsbånd har passeret postkontrollen.

Ill. 12. Tjenestebrev sendt fra Kortrijk til Genf. Korrekt frankeret med 25 Cent. Annulleret med tysk feldpoststempel og censurstempel. Brevkontrolstempel på både for- og bagside.

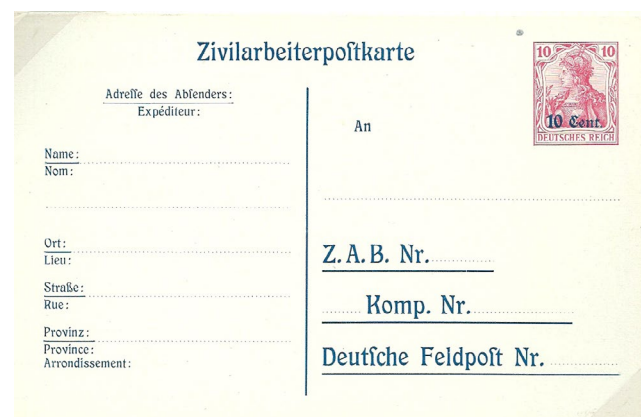
Ill. 12 - Tjenestebrev sendt fra Kortrijk.

Helsager fra området

Jeg vil gerne henlede opmærksomheden på helsagerne fra Tyske besættelsesområder. I både øst & vest er der anvendt provisoriske helsager med overtryk som frimærkeudgaverne.

Ill. 13 - Eksempel på helsag.

Ill. 14 - Eksempel på helsag.

Man kan faktisk få en pæn lille samling ud af helsagerne – og så kan man i de fleste tilfælde læse, hvad der skrives, hvad der godt kan være interessant, og stemplerne er jo de samme, som anvendes på brevene, men er i mange tilfælde mere tydelige.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige tak til dem, der har henvendt sig med spørgsmål og oplysninger efter artiklen i sidste nummer af Frimærke-samlere.

Påskeopstanden i Dublin 1916

Del 2 "Frimærkerne"

Af Finn Bjerregaard

I begyndelsen af 1941 besluttede ledelsen i postvæsenet med meget kort varsel, at der skulle udgives et frimærke for at markere 25-året for Påskeopstanden. Der blev bestilt et forslag hos en Irsk kunstner. Dette forslag blev godkendt af ledelsen, og der blev gjort klar til trykning, så det kunne udgives inden den 24. april. Det skulle også godkendes af premierministeren, Eamon De Valera.. Han var ikke tilfreds med motivet på frimærket, som var en tegning af GPO, hovedpostkontoret med en Fugl Fønix, der steg op over den udbombede bygning. Han ønskede, at det skulle være en tegning af et intakt GPO og en bevæbnet oprører i stedet for Fugl Fønix. Et nyt forslag kunne ikke blive færdigt i tide, og det blev besluttet at udgive to provisorier.

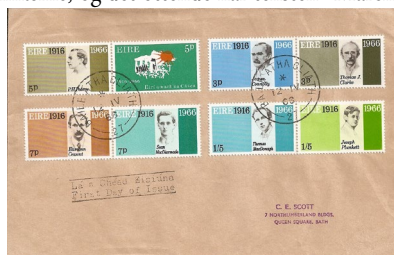
Det kurserende 2 pence frimærke blev trykt i en anden farve, orange, med et overtryk i grønt, "1941. Til minde om opstanden 1916" på Gælisk. Grøn, hvid og orange er farverne i det Irske flag. Grøn er katolikernes farve, og orange er protestanternes. Det kurserende 3 pence frimærke blev udgivet med det samme overtryk i sort. Disse to mærker blev udgivet den 12. april og skulle kursere til det "rigtige" mærke kunne udgives. Dette skete den 27. oktober.

I 1958 blev der udgivet 2 frimærker for at markere 100-året for Thomas Clarke's fødsel. Han var den ældste af oprørslederne og medunderskriver af proklamationen. Han blev henrettet den 3. maj, som den anden efter Padraig Pearse.

Ill. 1 - Tom Clarke udgivet 28. juli 1958.

I 1966 blev der udgivet 8 frimærker for at markere 50-året for opstanden. De syv oprørsledere, der underskrev proklamationen, er afbildet på hver sit frimærke, og det ottende har teksten "March mod frihed"

Ill. 2 - Erindringsmærker udgivet 12. april 1966. FDC sendt til England.

Også i 1966 blev der udgivet et sæt frimærker for at markere 50 året for henrettelsen af Roger Casement.

I 1968 blev der udgivet to sæt frimærker. Et for at markere 100-året for Grevinde Markievicz's fødsel. Hun var en af de få kvindelige oprørsledere, og blev dømt til døden ved krigsretten i Kilmainham fængslet. Hun blev benådet af den engelske øverstkommanderende med den begrundelse, at hun var kvinde. Hun blev i stedet idømt fængsel på livstid og indsat i et Engelsk fængsel. Allerede i 1917 blev hun løsladt sammen med et stort antal fængslede deltagere fra opstanden. Den engelske regering gav amnesti til de fængslede i et forsøg på at dæmpe

de voldsomme reaktioner efter Påskeopstanden. Hun blev senere valgt ind i det Irske Parlament og blev den første kvindelige Irske minister.

Ill. 3 - Grevinde Markievicz. Udgivet 23. september 1968.

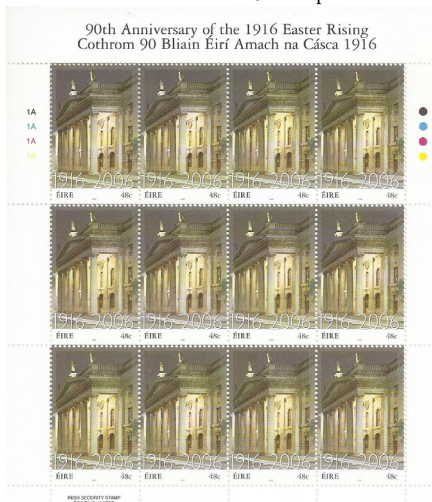
Ill. 4 - Kopi af samtidigt Postkort der viser modtagelsen af Grevinde Markievicz, da hun vender tilbage til Dublin efter sit ophold i fængsel i England.

Det andet sæt i 1968 blev udgivet for at markere 100-året for James Connolly's fødsel.

I 1979 blev der udgivet et frimærke for at markere 100-året for Padraig Pearse's fødsel.

I 1982 blev der udgivet et frimærke for at markere 100-året for Eamon De Valera's fødsel. Han var en af lederne i opstanden, og blev ligesom de øvrige dømt til døden, men benådet af den engelske øverstkommanderende. Han var amerikansk statsborger født af Irske udvandre, men havde siden han var spæd været i pleje hos Irske slægtninge i Irland. Der er forskellige teorier om, hvorfor han blev benådet. En af dem er, at Englænderne i foråret 1916 prøvede at få USA til at engagere sig i krigen, og man ønskede ikke at fremprovokere en debat og diskussion i den Amerikanske presse og offentlighed om henrettelse af en Amerikansk statsborger. Eamon De Valera blev senere både premierminister og Præsident for Republikken Eire.

I 2006 blev det hidtil seneste frimærke, der markerer Påskeopstanden, udgivet. Det viser facaden af GPO, hovedpostkontoret.

Ill. 5 - Til venstre GPO, hovedpostkontoret i Dublin. Udgivet 12. april 2006. Til højre Eamon De Valera. Udgivet 14. oktober 1982.

Anmeldelse af "Handbook of Danish Essays and Proofs

Volume One 1849-1919" af William R. Benfield og Bruno Nørdam.

Af Kim Vilhelmsen

Den længe ventede bog om udkast til de klassiske danske frimærker er nu udkommet. Det er første bind i den serie, som William R. Benfield og Bruno Nørdam påbegyndte i 2004 (bind 2) og fortsatte i 2011 (bind 3). Et fjerde bind er under udarbejdelse (udkast fra 1961 og frem).

I bogen medtages foruden essays og prøvetryk også specimen frimærker, uudgivne frimærker, nytryk og prøvemærker.

Ill. 1 - William R. Benfield og Bruno Nørdam.

Det første, der falder en i øjnene, er den grundighed, der er lagt for i dagen i beskrivelsen af de enkelte udkast. Hvert enkelt frimærke har fået sit eget unikke nummer. Nummeret afspejler typen af udkast, evt. trykmetode og farve.

Forfatterne gennemgår historien bag hver enkelt udgave på en særdeles spændende måde, hvad der gør bogen til mere end blot et katalog.

Bogen sætter nye høje standarder for hvordan man beskriver udkast. I bogen er der også en indholdsfortegnelse, litteraturlister (sorteret efter udgave og forfatter) biografier og et indeks.

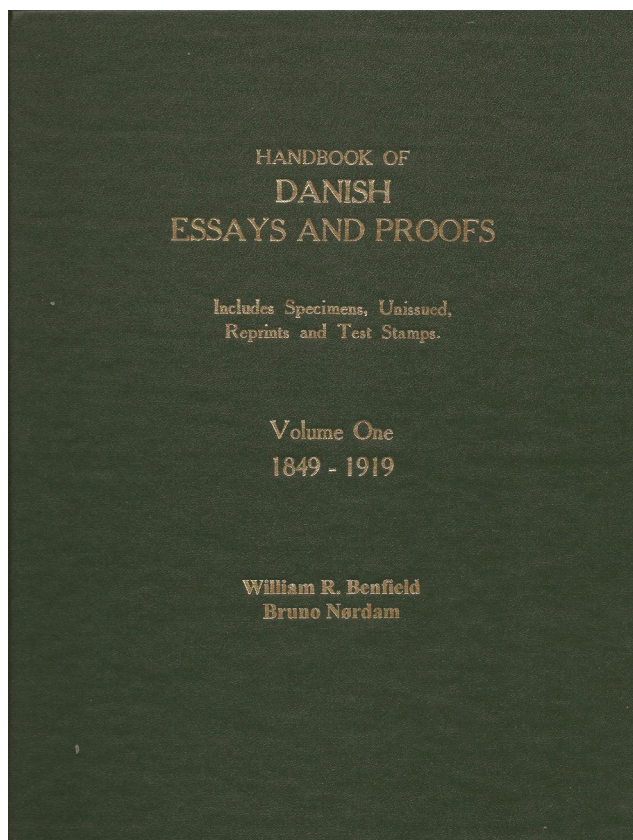
Der er ingen tvivl om, at denne bog vil blive "bibelen" for udkast til de klassiske danske frimærker. Der er lykkedes forfatterne at fremstille emnet på en overskuelig og tilgængelig måde.

Med andre ord: bogen er uundværlig for alle filatelister, der interesserer sig for det klassiske danske materiale.

Ill. 1 - Udkast 1.

Bogen, der er på 500 sider og med mange illustrationer i farver, er trykt privat i et begrænset oplag. Den kan bestilles hos William R. Benfield på e-mail adressen bnordam@gmail.com.

Ill. 2 - Forsiden.

Ill. 3 - Udkast 2.

UDSTILLINGER - MESSER ARRANGEMENTER 2014

Udstillinger/messer 2014

29. – 31. august. "Baltex" National udstilling, Malmø.
4. – 6. september. Frimærke- og møntmesse. Prag
23. – 25. oktober. "Briefmarkenbörse Sindelfingen", Tyskland
8. – 9. november. "Frimærke- Brev- & Postkort Messe 2014", Frederiksberg.
22. – 24. november. "Nordia". Lillestrøm, Norge.

Filatelistisk kursus/skole

Sidste kursus i Filateliens Hus i denne sæson afholdes den 26. april. Program på hjemmesiden www.3fff.dk.

Diverse

FFF afholder sin årlige Brev- og Postkortbyttedag lørdag d. 11. oktober i vores lokaler i VOC, Gammel Jernbanevej 25, Valby.

FFF's rejseklub arrangerer følgende rejser/ture i efteråret:
30. august. Fælles tur til "Baltex" i Malmø. Vi tager toget og mødes kl. 09.00 under uret på Hovedbanegården.
4. – 7. September. Rejse til messen i Prag. Fly og hotel. Der bliver også mulighed for fælles oplevelser med musik, opera, teater m.v.
21. – 23. november. Tur til "Nordia" i Lillestrøm. Vi tager med DFDS og bruger båden som Hotel. Vi tager ud til udstillingen, når vi ankommer til Oslo den 22. og rejser hjem igen samme aften.
Priser forhandles pt. og yderligere oplysninger lægges løbende på vores hjemmeside www.3fff.dk.
Ellers kontakt Per Fæster på en klubaften, på tlf. 20623165 eller mail perfaester@gmail.com.

Dubletcirkulation

Det er vigtigt, at du husker at få afleveret sendingerne til tiden. Og husk også, hvis du ikke kan komme til at aflevere til den næste på listen, skal den sendes videre til den, der står efterfølgende på listen.

Hvis du mener at have noget spændende og attraktivt materiale liggende, er der mulighed for at sælge det te gennem foreningens dubletcirkulation.

Udvalgshæfter kan løbende indleveres på alle klubaftener til undertegnede.

Alt nyt inden for de sidste 5-6 år, samt bedre sæt fra omkring 1920 til 1950 er for øjeblikket meget salgbart - blot til orientering!

Med venlig hilsen Ole Johansen, dubletleder.

FFF generalforsamling 24. marts 2014

Af Finn Bjerregaard

34 medlemmer var mødt til generalforsamlingen. Poul Høj blev valgt til dirigent, og Charlotte Hohenhaus og Johnny Speich blev valg som stemmetællere. Formandens beretning, som er refereret på side 31, blev suppleret af beretninger fra auktionarius Martin Christiansen og dubletleder Ole Johansen. Der var tilfredshed med beretningen, som blev enstemmigt vedtaget. Regnskabet blev forelagt af formanden. Driften udviser et overskud på 92.665 kr, og formuen er forøget til 922.061 kr. Baggrunden for det fine resultat er bl.a. kursgevinster/reguleringer på vores aktiebeholdning, et tilskud på 50.000 kr. fra Danske Filatelisters Fællesfond til indkøb af nye udstillingsrammer, indtægter fra Frimærke- Brev- & Postkort messen og bortfaldet af vores kontingent til DFF. Regnskabet blev enstemmigt vedtaget.

Der var ikke indkommet forslag. Bestyrelsen foreslog uændret kontingent, hvilket blev enstemmigt vedtaget. Martin Christiansen, Ole Johansen, Preben Johansen og Johnny Speich blev genvalgt til bestyrelsen. Thomas Gerstrup ønskede ikke genvalg, og som nyt bestyrelsesmedlem blev Poul Høj valgt. Karl Rostvold ønskede ikke genvalg som suppleant til bestyrelsen, og som ny suppleant blev Lars Boel-Kjær valgt. Knud Landkilde ønskede ikke genvalg som revisor, og som ny revisor blev Thomas Gerstrup valgt. Flemming Jensen blev genvalgt som revisorsuppleant.

Under punktet eventuelt fik bestyrelsen ros for det daglige arbejde for foreningen. Medlemmerne blev opfordret til at bidrage med artikler til Frimærkesamleren. Der blev efterlyst en liste over samleområder for især de medlemmer, der regelmæssigt deltager i mandagsmøderne. Til næste år fejrer FFF 80 års fødselsdag, og der arbejdes med planer om at afholde en jubilæums udstilling.

Formanden slutte af med at takke Karl Rostvold og Knud Landkilde for deres mangeårige virke på tillidsposter i foreningen. Keld Sørensen fik en stor tak for at have påtaget sig opgaven som midlertidig redaktør af Frimærkesamleren. Denne opgave er nu overtaget af yngre kræfter. Thomas Gerstrup fik ligeledes en stor tak for sin indsats i bestyrelsen, med håbet om, at han måske kan vende tilbage, når familielivet igen giver tid. Afslutningsvis en stor tak til medlemmerne for aktiv støtte og medvirken til FFFernes aktiviteter og arrangementer.

FFF Jubilarer 2014

På vores fødselsdagsmøde, vi fylder 79 i år, den 10. marts blev årets jubilarer vanen tro fejret. I år var der en 40 års jubilar, John Larsen, og syv 25 års jubilarer, Flemming Rasmussen, Ole Ulrich, Ebba Christensen, Kaj Brogaard, Per Nellemann, Børge Madsen og Palle Vismann.

Annoncering i frimærkesamleren

Medlemmer af Frederiksberg Frimærke Forening og abonnenter kan gratis indrykke tre annoncer årligt af størrelsen 55x55 mm. Information omkring priser, deadlines mm. på annoncering skal ske til email: redaktion@frimaerkesamleren.dk

FREDERIKSBERG FRIMÆRKE FORENING

Nu er det vist forår, og det er blevet et godt år for FFF'erne.

I sin beretning for året kunne vores formand, Flemming Petersen, konstatere, at Frederiksberg Frimærke Forening også uden for DFF har kunnet markere sig og bidrage til at styrke interessen og opmærksomheden for vores fælles hobby. Bestyrelsen og medlemmernes opgave, at sikre at FFF har en fremtid som uafhængig forening, er lykkedes.

I et travlt og begivenhedsrigt år har vi oplevet en stigende deltagelse i vores mandags klubmøder, og stor interesse for rejseklubben, vores storauktion og Brev- og Postkortbyttedagen. Vi har lavet en samarbejdsaftale med SFK og indledt et formelt samarbejde med dem, som begge parter har glæde af. Vi har fortsat vores kursusrække i Filateliens Hus, hvor medlemmer fra flere klubber er blevet klogere og fået inspiration til at arbejde med deres samling(er). Vi er en vigtig bidragsyder til Frimærke- Brev- & Postkortmessen, som gentages i november 2014, og vi skal takke SFK for deres indsats og deltagelse. Vi har udbygget og forstærket samarbejdet med postvæsner og frimærkehandlere, og samtaler med det Post Færøerne om at bringe stof om Færøerne ligesom vi gør det om Grønland. Post Greenland valgte os som samarbejdspartner i forbindelse med markeringen af deres 75 års jubilæum i forbindelse med Frimærke- Brev & Postkortmessen, og vi blev indbudt til at lave udstillingen i Postvæsnets lokaler i Købmagergade i forbindelse med jubilæums receptionen der. Post Færøerne

har spurgt, om vi på samme måde deltage i markeringen af deres 40 års jubilæum og 75 året for udgivelsen af 1940 provisorierne. Vi er godt rustet til sådanne opgaver med vores nye rammer, som vi valgte at fremstille selv, fordi udgiften til at leje rammer fra forbundet, 50.000 kr., var for stor. Vi har fået tilskud fra flere sider til disse rammer, Post Greenland, Danmarks Frimærkehandler Forening, Danske Filatelisters Fællesfond, Frimærkesamleren, som vi er meget glade for. Rammerne stilles også til rådighed for SFK. Frimærkesamleren, som er en selvstændig enhed med eget CVR nummer, har fået ny permanent redaktion, og FFFerne har forpligtet sig til at levere artikler til bladet.

Nu går vi snart på sommerferie, hvor vi også skal lade op til næste sæson. Vi skal ikke hvile på laurbærrene, og der er allerede planer om aktiviteter og arrangementer. Vi skal flytte til vores nye lokaler, som vi, af praktiske årsager, desværre ikke kan præsentere nærmere i dette nummer, som det ellers var lovet. Messen i november, hvor Politiets Frimærke Forening vil markere deres 75 års jubilæum, foreningens fødselsdag i 2015, ny kursusrække i Filateliens Hus, flere arrangementer i rejseklubben, udvidelse af dagklubbens aktiviteter i de nye lokaler, m.m.m.

Vi glæder os allerede, og regner med at I er med igen fra den 7. september.

Go' sommer.

Venlig hilsen Bestyrelsen

MØDEPROGRAM

April:

- 14. Foredrag, bytte og Martins auktion
- 28. Klubmesterskab 2014

September:

- 7. Første klubaften i den nye sæson.
Premiere i de nye lokaler og sommerens fund.

Oktober:

- 11. Brev- og Postkort byttedag. Bemærk: Lørdag

Frederiksberg Frimærke Forening

Stiftet 1935

Hjemmeside: www.3fff.dk

Årlig Kontingent: Medlemmer på Sjælland kr. 400. Medlemmer udenfor Sjælland kr 300.

Mødested: Frøbelseminariet, Grundtvigsvej 11, 1864 Frederiksberg C. (indgang fra Henrik Steffens Vej over gårdsplads, via kælder og elevator til 3. Sal)

Mødedag: Mandag aften 19.30 til ca. 21.30 se mødeprogram. Dørene åbnes kl. 18.30. Gæster er altid velkomne.

Formand: Flemming Petersen,
Tlf. 4444 3412
E-mail: fp@fpstamps.dk

Næstformand: Finn Bjerregaard
Tlf. 5885 9681
E-mail: terpander@gmail.com

Kasserer: Ny kasserer vælges på det konstituerende møde i bestyrelsen.

Bogholderi: Ruth Petersen
Tlf. 4444 3412
E-mail: fp@fpstamps.dk

Auktioner: Afholdes 3 gange hver måned, og storauktioner 1-2 gange årligt.
Martin Christiansen, tlf. 3322 8341
E-mail: emchristiansen@webspeed.dk

Dubletcirkulationen: Opmand
Martin Christiansen, tlf. 3322 8341,
E-mail: emchristiansen@webspeed.dk

Dubletleder: Ole Johansen
Tlf. 3031 3338
E-mail: o.j.johansen@webspeed.dk

FFF-Byttedag: Åben byttedag 3. mandag i vore mødelokaler, hvor alle er velkomne.
Per Fæster Sørensen. Tlf. 20623165
E-mail: perfaester@gmail.com

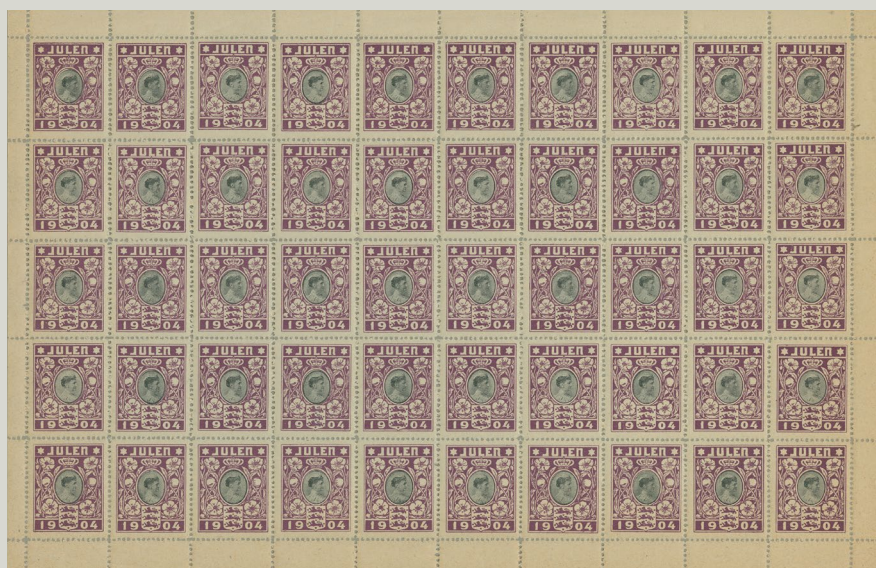
Foreningsblad: Medlemmerne modtager tidskriftet Frimærkesamleren der udgives 6 gange årligt. Bladets indhold dækker bredt inden for filateli, og med særlig de nære større samleområder.

Redaktør: Anders L. Petersen og Thomas Petersen, E-mail: redaktion@frimaerkesamleren.dk der er ansvarlig for indhold og trykning.

FFF dagklub "Den Gule Villa"
Dirch Passer Allé 2, 2000 Frederiksberg. Alle er velkomne.
Mødet starter kl. 13,00 på følgende datoer, 20. januar, 17. februar 17. marts og 28. april

Kontaktperson: Finn Bjerregaard
Tlf. 5885 9681
E-mail: terpander@gmail.com

FFF-rejseklub: Arrangerer rejser, med partner, i forbindelse med udstillinger i udlandet. Per Fæster Sørensen, tlf. 20623165, E-mail: perfaester@gmail.com

1904. Julemærke. Helark.
Hammerslag: DKK 16.500

Køb og sælg frimærker på auktion

Net-auktioner hver anden søndag

Søndag i de lige uger afholdes fra kl. 18 net-auktioner på vores hjemmeside bruun-rasmussen.dk. Her findes materiale i alle kategorier inden for frimærker, postkort og posthistorie.

Traditionelle auktioner i København

Udover de mange net-auktioner afholdes to årlige traditionelle frimærkeauktioner i København.

Besøg os på bruun-rasmussen.dk

Følg med i alle auktionerne på vores hjemmeside.

For yderligere information kontakt Lars G. Jørgensen i frimærkeafdelingen via e-mail: lgj@bruun-rasmussen.dk eller på telefon 8818 1211.

Vurderingsbesøg foretages i hele landet efter aftale.

BRUUN RASMUSSEN

FRIMÆRKER

Baltikavej 10	Søren Frichs Vej 34 D	Kommende eftersyn
2150 Nordhavn	8230 Åbyhøj	og auktioner:
Tel 8818 1111	Tel 8818 1100	bruun-rasmussen.dk

Afsender og varig adresseændring
Frimærkesamleren
Poppel Allé 35, 3500 Værløse
Danmark